Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...-hээ гарана | № 292 (16815) | 1984 оной декабриин 21, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

АРАД ЗОН ЭРХИМҮҮДЭЭ НЭРЛЭНЭ

ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ ЭХИЛБЭ

титай, арад зонтой таһаршагүй холбоотой юм,— гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. — Нүхэр К. У. Черненко хододоо үйлэ хэрэгүүдэй гүн дунда, коммунизмын түлөө, дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал хангахын, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, совет хүнүүдэй жаргалта байдалай түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ хододоо ябадаг байна.

Ниитын хүгжэлтын гол шухала, ехэ ерээдүйтэй асуудалнуудые гүнзэгыгөөр ойлгодог, түйлаһан амжалтануудаа, шиидхэгдээгүй зорилгонуудые бодотоор сэгнэжэ шададаг дээрэһээ Константин Устинович партийна ба гүрэнэй хүтэлбэриин үрэ түгэс, зохёохы ёһо гуримые баталхын тула ехэ юумэ хэдэг юм. Нүхэр К. У. Черненко эршэ зоригоороо, ажал хэрэгтээ зохёохы ёһоор хандадагаараа хүнүүдэй урма баяр бадаруулжа, нүхэдөө хамтын ажалда нэгэдүүлжэ шададаг байһаараа шалгардаг.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь залан сэхээр бэелүүлхэ бата хараа шугам, манай ажабайдалда болоһон бүхы һайн хубилалтанууд Константин Устиновичай ажал ябуулгаһаа үндэһэтэй юм гэжэ бидэ, хүдэлмэришэд, оронойнгоо бүхы ажалшадтал адли, һайн мэдэдэгбди.

— Нүхэр К. У. Черненкые Куйбышевска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһыень заводойнгоо коммунистнуудай үмэнэһөө халуунаар дэмжэнэб,— гэжэ предприятиин парткомой секретарь Р. В. Скалкин хэлэбэ.— Константин Устинович совет хүнүүдэй ажабайдалаар, тэдэнэй һанал бодолоор, эрилтэ хэрэгламжануудаар, анхарал оролдолгоор саг үргэлжэ һонирхожо байдаг юм. Имагтал һүүлэй хэдэн жэлэй хугасаа соо тэрэ Москвагай «Хадууо ба Балта» гэжэ заводой, Тбилисиин, Красноярска хизаарай, Челябинскын, Фрунзиин хүдэлмэришэдтэй, бусад ажалша коллективүүдтэй уулзаһан байгаа. Манай «Хроматрондо» Константин Устиновичтай хани халуун, мартагдашагүй уулзалга болоо һэн.

Нүхэр К. У. Черненко мүнөөнэй оршон байдалда марксизм-ленинизмын классигуудай суртал һургаалнуудые зохёохы ёһоор хэрэглэжэ шададаг байһаараа шалгарна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Коммунис партиин политикын үндэһэн шухала, программна асуудалнуудаар Константин Устиновичай хэлэһэн үгэнүүд ёһотойл ленинскэ шэнжэтэй, зохёохы хандасатай байдаг лэ.

Хабсаргагша Л. А. Доброва, заводой ахамад инженер А. А. Иванов, ОТК-гай хинагша Т. А. Ларина нүхэр К. У. Черненкые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай дурадхалые халуунаар дэмжэбэ. Бүхы москвагайхидтал адли, предприятиин коллектив түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, партиин XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ юм гэжэ тэдэнэр найдуулба.

«Хроматрон» заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай үмэнэһөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Константин Устинович Черненкые** Москва хотын Куйбышевска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталагдан абтана.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин суглаанда хабаадаһан байгаа.

Москвагай В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ «Электрозавод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективэй түлөөлэгшэдэй суглаан ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрбэ. Коммунис партиин, Совет гүрэнэй дотоодын болон гадаадын сэсэн мэргэн политикые халуунаар дэмжэжэ, һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ түйлалтануудаар угтахые шиидэнхэй байһан тухайдаа предприятиин ажалшад мэдүүлээ. Хабсаралгын ехэ цехэй машинна зал соо үнгэргэгдэһэн суглаанда хабаадагшадай һанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые «Манай политика — эб найрамдалай политика», «Социалис демократи мандаха болтогой!», «Жэлэйнгөө түсэбые болзорһоонь урид — декабриин 28 болотор дүүргэхэбди!» гэһэн уряа лозунгнууд, транспарантнууд элирхэйлэн харуулба.

Һунгуулиин кампани коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлые саашадань бэхижүүлгын һүлдэ тэмдэгтэйгээр үнгэржэ байна, гүрэн болон общественэ хүтэлбэрилгэдэ эрхэтэдые бүри үргэнөөр элсүүлэн хабаадуулна, КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ совет хүнүүдэй ажалай ба политическэ үүсхэл эдэбхиие хүгжөөхэ арга олгоно гэжэ профкомой түрүүлэгшэ Н. Н. Харитонович суглаа нээхэдээ тэмдэглээ.

Электро-гагнууршан В. И. Нефедочкин иигэжэ хэлэбэ:

— Парти болон арад бата нэгэдэлтэй байхадаа, манай общественэ хүгжэлтэ дэбжэлтын барагдашагүй ехэ үндэһэ һуури болодог юм. Коммунис парти болон Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани харилсаанай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ К. У. Черненкые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб.

Энэ дурадхалынь нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаа. Предприятиин парткомой секретарь А. Ф. Пешков, намотчица М. Н. Котельникова, ахамад инженер С. Д. Лизунов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, тэрэниие халуунаар дэмжэбэ.

Константин Устинович Черненкые Куйбышевска һунгуулиин округһоо, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн дуугаар тогтообо.

Москвагай «Сокол» гэжэ оёдолой үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай хамтын суглаан болобо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгалта манай социалис общественын үзэл сурталай-политическэ эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байлгын, Коммунис партияа, тэрэнэй Центральна Комитедые совет хүнүүдэй нягтаар тойрон жагсалгын шэнэ толотомо гэршэ жэшээ боложо үнгэрхэ байна гэжэ профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Н. М. Ивушкина суглаа нээхэдээ тэмдэглээ. Һунгалтада бэлэдхэл КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлэй оршон байдалда үнгэржэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. Предприятиин ажалшад ажалай бүтээсэ саашадань дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха талаар абаһан уялгануудаа, түсэбтэ даабаринуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байна.

Предприятиин оёдолшон И. Н. Колмыкова иигэжэ хэлэбэ:

— Коммунис парти болон Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, ленинскэ түхэлэй хүтэлбэрилэгшэ, марксистско-ленинскэ суртал һургаалнуудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлдэг дүлэтэ пропагандист К. У. Черненкые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб.

Энэ дурадхалынь нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаба. Уран зурагай-конструкторска бюрогой начальник О. Ф. Григоренко, ахамад экономист О. В. Шулепов, хүдэлмэришэн А. Н. Костюрин, предприятиин партбюрогой секретарь Л. А. Беляева энэ дурадхалые халуунаар дэмжэһэн байгаа.

Константин Устинович Черненкые Куйбышевска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн һаналтайгаар тогтообо.

Москвагай «Хоёрдохи часай завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай коллективэй хамтын суглаан баярай оршон байдалда болобо.

Хабсаргагша В. С. Большаковада үгэ үгтэнэ.

— Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, экономико хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай партиин табиһан зорилгые ажал ябуулгымнай программа болоно гэжэ коллективнай угтан абаһан байна,— гэжэ тэрэ хэлээ.— 1985 оной социалис уялгануудые хараалхадаа, бидэ имагтал иимэ хараа шэглэл баримталһан байнабди. Ажалай эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха, гурим журамые шангадхаха, алмалта арьбалалта хэхэ талаар хубиин тоосоонуудые бии болгохо талаар тодорхой олон дурадхалнууд оруулагдаа. Энэ хадаа бидэнэр, совет хүнүүд, тухай, манай амгалан тайбан ажал тухай партиин хандуулдаг анхарал оролдолгодо бидэнэй хүдэлмэришэн ёһоной харюу болоно.

Табан жэлэй түсэбүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ, арадай ажахые хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулгада СССР-эй Министрнүүдэй Совет анхаралаа ехээр хандуулдаг юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновые Фрунзенска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые хүдэлмэрилэгшэ дурадхаба.

— Николай Александрович Тихонов партиин зохёон байгуулхы түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй эдэбхитэй эмхидхэгшэ болоно гэжэ бидэ бултадаа һайн мэдэдэгбди,— гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. —Арадай ажахын олон һалбариие хүгжөөхэ, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ талаар үдэр бүриин, олон янзын ажал ябуулга, Коммунис партиин тодорхойлһон гадаадын политика бэелүүлхэ, совет арадай һуудал байдалые улам һайжаруулха талаар хэгдэһэн ехэ хүдэлмэри тэрэнэй намтарай мүр бүхэнэй саана далдалагдана.

Н. А. Тихоновые депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай дурадхалые Москвагай үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор Н. И. Першин, хабсаргагша комсомол басаган Галина Полунина, слесарь А. А. Олимпиев, парткомой секретарь Ю. И. Рябкова гэгшэд халуунаар дэмжэһэн байгаа.

Николай Александрович Тихоновые Фрунзенска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тогтоол суглаан нэгэн дуугаар баталан абаба.

Предприятиин ажалшад Москвагай телевизионно заводой конференц-зал руу ехэ урма баяртайгаар ерэһэн байгаа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан эндэ болобо.

Бүхы совет хүнүүдтэл адли, заводоймнай коллектив табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байна, ороной экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулхые оролдоно гэжэ хүдэлмэришэн И. В. Тальников суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Үйлэдбэриин ургалтын үндэр эршэ дэлисэ 1985 оной, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ехэ түсэбые дүүргэлгын найдамтай үндэһэ һуури болоно. Партиин политикые халуунаар дэмжэжэ байһые манай ажал эгээл -эли бодоор, тодо хурсаар харуулна гэжэ хүдэлмэришэн хэлээ. Заводой коллектив ажалай шэн габьяагай тугые саашадаашье үндэр дээрэ үргэжэ ябаха юм гэжэ тэрэ суглаанда хабаадагшадай үмэнэһөө найдуулаа.

Москвагай телевизионно заводой коллективэй үмэнэһөө КПСС-эй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, партиин политикые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачевые Москва хотын Киевскэ һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые үгэ хэлэгшэ дурадхаба. Энэ дурадхалые дэмжэхыень тэрэ эндэ байһан бүхы хүнүүдые уряалаа.

— Партиин тэрээндэ найдажа даалгаһан бүхы тушаалнуудта хүдэлхэдөө, Михаил Сергеевич Горбачев ехэ үүсхэл эдэбхи гаргана, шэн габьяатайгаар ажаллана, бүхы эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө, эршэ хүсэеэ арад зондоо хэлбэришэгүйгөөр алба хэлгэдэ, коммунизмын хэрэгтэ элсүүлэн зорюулна, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Москвагай телевизионно заводой парткомой секретарь А. А. Петров, инженер-конструктор В. В. Гончарова, заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретариин орлогшо С. Б. Кабанова, таһагай начальнигай орлогшо Ю. И. Рыжов энэ дурадхалыень халуунаар дэмжэһэн байна.

Михаил Сергеевич Горбачевые Москва хотын Киевскэ һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталагдан абтаба.

Соведүүд хадаа социалис байгуулалтын хүсэн түгэс зэбсэг болоно гэжэ коммунис ажалай ударник слесарь А. П. Забегаев Москвагай прожекторнэ заводто үнгэргэгдэһэн суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Коммунис партиин элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай Нэгэдэхи секретарь В. В. Гришиние Вешняковско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые үгэ хэлэгшэ дурадхаһан байна.

Виктор Васильевич партийна залан сэхэ байһаараа, хүнүүдтэ энэрхы дулаанаар, анхаралтайгаар хандадаг байһаараа москвагайхидта хүндэтэй болонхой гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Коммунис байгуулалтын асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлгэдэ, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй ниислэл хотые экономическа ба социальна талаарнь хүгжөөлгэдэ тэрэ бүхы хүсэеэ, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлнэ.

Виктор Васильевич Гришиние Вешняковско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар абтаба.

В. А. Дегтяревой нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай суглаан Владимирска областиин Коврово хотодо болобо.

Предприятиин парткомой секретарь В. А. Ерофеевский үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устиновые Ковровско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаа.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Д. Ф. Устинов КПСС-эй генеральна хараа шэглэлые бэелүүлгэдэ, ороной экономическа хүсые хүгжөөлгын хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые, манай социалис Эхэ ороной өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлгэдэ Дмитрий Федоровичой ямар ехэ хүсэ шадалаа, эршэ зоригоо зорюулһыень совет хүнүүд һайн мэдэдэг юм.

Дмитрий Федорович Устиновые Ковровско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар тогтообо.

Машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад Москва шадархи Калининград хотын Калининай нэрэмжэтэ Соёлой ордон соо суглarба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Калининградска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые предприятиин парткомой секретарь Н. Н. Нетылев коллективэйнгээ үмэнэһөө дурадхаа.

— Нүхэр А. А. Громыко парти болон оронойнгоо үмэнэ айхабтар ехэ алдар габьяатай юм, — гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. — Андрей Андреевич хадаа КПСС-эй болон Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Соведүүдэй ороной эб найрамдалта ленинскэ гадаадын политикын гол ёһонуудые залан сэхээр, эршэмтэйгээр бэелүүлэгшэ, бата бэхи эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааһан байдалай ба социальна хүгжэлтын хэрэгые сахин хамгаалагша болоно гэжэ бидэ һайн мэдэдэгбди.

Андрей Андреевич Громыкые Калининградска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар тогтооһон байна.

Московско областиин Серпуховска ашаанай автотранспортна предприятида болоһон суглаан **Виктор Васильевич Гришиние,** жолоошодой бригадир **Юрий Евгеньевич Галановые** Серпуховска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые нэгэн дуугаар тогтообо.

«Ленинградай металлическэ завод» гэжэ хоолой сорго бүтээдэг үйлэдбэриин нэгэдэлдэ болоһон суглаанда хүн зон олоороо хабаадаһан байгаа.

Константин Устинович Черненкые, нэгэдэлэй слесарь-хабсаргагшадай бригадир, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой **Владимир Степанович Чичеровые** Калининска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэжэ тэрээндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаһан тогтоол /соогоо бэшэбэ.

Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ утаһа ээрэлгын комбинадай коллективэй суглаан дээрэ ээрэгшэ Л. М. Пименова үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Г. В. Романовые Смольнинско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаа.

—Григорий Васильевич нэрэ хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ, эмхидхэлшэ юм, — гэжэ тэрэ хэлээ. — КПСС-эй ленинскэ хараа шугамые бодотоор бэелүүлгэдэ, манай партиин экономическа стратегиие зохёон хараалалгада, эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхалгада, арад зоной һуудал байдалые улам һайжаруулгада ехэ хубитаяа оруулдаг юм, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Григорий Васильевич Романовые Смольнинско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар абтаһан байна.

Алтайн хизаарай «Барнаульский» совхозой ажалшад ехэ урма баяртайгаар хамтынгаа суглаанда ерэбэ. Ажахын бүхы дүнгүүдээр жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиевые Центральна һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые совхозой ахамад ветврач А. Н. Сарапкин дурадхахадаа, тэрэ парти болон гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, залан сэхэ арадай ажахые хүгжөөхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар партиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь залан сэхээр бэелүүлдэг коммунист-хүтэлбэрилэгшэ болоно гэжэ совет хүнүүд һайн мэдэдэг юм гэжэ тэмдэглээ.

Гейдар Алиевич Алиевые Центральна һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн дуугаар тогтообо.

Волгоградай «Красный Октябрь» гэжэ металлургическа заводой хүдэлмэришэдэй суглаан Ленинэй нэрэмжэтэ Соёлой ордон соо болобо.

Мартенэй цехэй үйлэдбэриин-техническэ һуралсалай инструктор, Социалис Ажалай Герой А. Ф. Серков үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Воротниковые Краснооктябрьска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаһан байгаа.

КПСС-эй ба Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша В. И. Воротников бүхы хүсэ шадалаа, баян дүй дүршэлөө партийна ба гүрэнэй хүдэлмэридэ, парти болон арадтаа алба хэлгэдэ сүм зорюулдаг юм гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

К. У. ЧЕРНЕНКО Д. МИНТОФФТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненко Совет правительствын уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Мальтын Республикын Премьер-Министр Д. Минтоффтэй декабриин 19-дэ уулзаба.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-һээ Мальтын Республикада байдаг элшэн сайд В. Н. Смирнов, Мальтын талаһаа — Премьер-Министрэй орлогшо, финансын министр У. Абела, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Шеберас Тригона, Мальтын Республикын хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура түлөөлхэ этигэмжэтэ Дж. Шкембри хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ адли тэгшэ эрхын, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын үндэһэ һуури дээрэ совет-мальтын харилсаан элдэб асуудалнуудаар —политическэ, худалдаа наймаанай-экономическа ба бусад асуудалнуудаар хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэһэн байна гэжэ К. У. Черненко, Д. Минтофф сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Энэ талаар бии байгаа арга боломжонуудаа хараадаа абажа, СССР-эй болон Мальтын хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань үргэдхэн гүнзэгырүүлхээр бэлэн байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ. Энэнь совет болон мальта арадуудай аша туһала харюусаха байна.

Хөөрэлдөөнэй үедэ хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, һанал бодолойнь дүтэрхы гү, али тудалдажа байһаниинь батадхагдаа. Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ политическэ байдалые һайжаруулхын, аюулгүй байдалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа арьбадхаха шухала гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ хэмжээнһээ, социальна байгуулалтаһаа, ямар нэгэн бүлэглэлдэ хабаададаг байлгаһаа дулдыдангүй, гүрэн бүхэн хубитаяа оруулжа шадаха, оруулхашье ёһотой гэжэ этигэн найдажа байһанаа мэдүүлбэд.

Мүнөөнэй уласхоорондын орёо түгшүүрилтэй оршон байдалда улам һүжэрэн дэбэржэ байгаа ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха гээшэ ниитэ хүн түрэлтэнэй гол зорилго болоно гэжэ К. У. Черненко хэлэбэ. Энээнэй тула СССР өөһэдөө дулдыдаһан бүхы юумэ хэдэг байна. Ядерна ба замбуулинай буу зэбсэгүүдтэ хабаатай бүхы асуудалнуудаар совет-американ хөөрэлдөөнүүдые эхилхэ тухай США-тай үгээ ойлголсохо арга олгоһон тэрэнэй үүсхэл энээниие тодо хурсаар элирхэйлэн гэршэлнэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ Вашингтоной үнэн сэхээр, бүтэмжэтэй һайнаар хандаһанһаа мүнөө ехэ юумэн дулдыдахал. Советскэ Союз хэзээшье хөөрэлдөөнүүдые хэхээр бэлэн лэ.

Европын ба уласхоорондын аюулгүйе бэхижүүлгэ Стокгольмын конференциин амжалтые хангаха, сэрэгэй талаар этигэл найдалай бодото хэмжээнүүдые бэелүүлхэ зуураа, политическэ шэнжэтэй ехэ алхамуудые хэхэ талаар үгээ ойлголсохо арга олгохо байна гэжэ хоёр тала тэмдэглэбэ.

Хоёр талын һанамжын ёһоор, Дундада далайн оршон тойрон тогтуурйтай эб найрамдалай, харилсаа холбооной зоно болгогдохо ёһотой. Ядерна буу зэбсэгүүдые ниидхүүлэн табиха корабльнуудые Дундада далай сооһоо гаргаха, Дундада далайн оршондохи ядерна буу зэбсэггүй оронуудай газар дээрэ ядерна түхеэрэлгэнүүдые тараан тодхуулгаһаа арсаха гээшэ энэ талаар шухала удха шанартай байна.

Израилиин ээрхэг түримхэй политикые США-гай тухиран дэмжэһэнһээ уламжалан, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалай шахардуу шанга байһанда һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлээ. Хабаатай бүхы талануудай, тэрэ тоодо Палестинэ сүлөөлхэ эмхиин хабаадалгатайгаар Дүтын Зүүн зүг тушаа уласхоорондын конференци зарлаха гэһэн Советскэ Союзай дурадхалые бодото дээрэнь бэелүүлгэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые үнэн зүбөөр, али бүхы талаарнь гуримшуулан шиидхэхэ зам нээхэ байна.

Мальта нейтралитедэй ба бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй байлгын политикаяа баримталан бэелүүлхэ юм гэжэ Д. Минтофф батална. Бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй байлгын хараа шэглэлээр дабшадаг нейтральна гүрэн болохо Мальтын эрхэ болон уялгые Советскэ Союз гүйсэд дэмжэдэг юм гэжэ К. У. Черненко мэдүүлээ.

Хөөрэлдөөн хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮН ЗОНОЙ ТОО ТУХАЙ

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

Буряадай АССР-эй хүн зоной тоо декабриин 18-да 1 **миллионд**о хүрэбэ.

1923 онһоо 1984 он болотор республикын хүн зон 2,8 дахин олошоржо, хүн зоной тоогой ургалта 630 мянганһаа дээшэ болоһон байна:

(мянган хүнөөр)

Жэлнүүд	хүн зоной тоо бүхыдөө	тэрэ тоодо: городой	тэрэ тоодо: хүдөөгэй
1923 оной январиин 1-дэ	349,8	32,2	317,6
1926 оной декабриин 17-до	388,9	50,4	338,5
1939 оной январиин 17-до	545,8	167,3	378,5
1959 оной январиин 15-да	673,3	276,5	396,8
1970 оной январиин 15-да	812,2	362,6	449,6
1979 оной январиин 17-до	900,8	512,5	388,3
1980 оной январиин 1-дэ	917,5	524,5	393,0
1984 оной январиин 1-дэ	984,9	599,1	385,8

Энэ хугасаада городой хүн зоной хубинь 9 процентһээ 61 процент хүрэтэр ургаһан байна.

Городуудтахи хүн зоной тоо жэлһээ жэлдэ улам олошорно ургана. Мүн хүдөөгэй һуурин тосхонуудай городууд болон хубилгагдаһанай, хүдөөгэй хүн зоной городто ажаһуудаг болоһоной эсэстэ городой хүн зоной тоо олошорно. Промышленна үйлэдбэриин, БАМ-ай районуудай эршэмтэй түргэн хүгжэлтэтэй, хүдөө ажахыда ажалай бүтээсын дээшэлэлгэтэй энэнь холбоотой.

1984 оной январиин 1-нэй байдалаар Агууехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр түрэһэн хүнүүд 924 мянга болоо гэхэ гү, али республикын бүхы хүн зоной 94 процентнь болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээр түрэһэн хүнүүд 676 мянга (69 процент) болоһон байна.

Ниитын үйлэдбэриин ба ажалай бүтээсын ургалтын үндэһөөр Буряадай ажалшадай һуудал байдал саг үргэлжэ һайжарна.

Гансал үнгэрһэн 20 жэлэй туршада хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн хоёр дахин дээшэлһэн байгаа.

Гэгээрэлэй ба соёл культурын хэмжээн хэлбэришэгүйгөөр ургана, совет хүнүүдэй медицинскэ хангалга саг үргэлжэ һайжарна.

Бүхы орон доторхидол адли, республика доторнай эхэнүүд гүрэнэй зүгһөө хамгаалагдадаг, дэмжэгдэдэг юм. 1923 онтой сасуулхада, республика дотор хүн зоной гээгдэхэ ушар 1,6 дахин, 1936 онтой сасуулхада, үхибүүдэй наһа баралга 6-һаа үлүүтэй дахин хороһон, хүн зоной дундуур наһан 32-һоо 70 наһа хүрэтэр ута болоһон байгаа.

Партиин XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаар зоригжонхой республикын 1 миллион хүн зон КПСС-эй XXVI съездээр ба КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдээр табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэнэ, манай Агууехэ Эхэ ороной социально-экономическа хүгжэлтэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулна.

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

ҮНДЭР ШАГНАЛ БАРЮУЛАГДАБА

Ажалай Улаан Тугай ордента, СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэдэй баярай суглаан Закаменск хотодо үсэгэлдар болобо. Комбинадай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, тус предприятиин олон түрүүшүүл арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһанайнгаа түлөө гүрэнэй үндэр хайра, —орден болон медальнуудта, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэһэн байна. Эндэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков амаршалгын үгэ хэлэжэ, комбинадай түрүүшүүлдэ хайра шагналнуудые барюулаа.

Ажалай Улаан Тугай орден Холтоһоной уурхайн бригадир Б. Б. Базаровта, шанаржуулгын фабрикын тээрмын машинист М. Д. Гонгоровада, Юнхэрэй уурхайн экскаваторщигуудай бригадир И. Л. Карюкинда болон бусад түрүүшүүл шагналнуудта хүртэбэ.

Ш. БАКШЕЕВ.

АРАД ЗОН ЭРХИМҮҮДЭЭ НЭРЛЭНЭ

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Виталий Иванович Воротниковые Краснооктябрьска hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тоггоолые суглаан нэгэн дуугаар батална.

Новосибирскын «Сибсельмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ үнгэргэгдэhэн суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абапан тоггоол соогоо иигэжэ бэшэбэ: **Константин Устинович Черненкые,** нэгэдэлэй электро-хабсаргагша **Нина Михайловна Пирязевае** Ленинскэ hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ.

Ростовско вертолетэй үйлэдбэриин нэгэдэлэй Соёлой ордон соо болоhон суглаан нэгэн дуугаар иигэжэ тоггообо: **Николаи Александрович Тихоновые,** нэгэдэлэи фрезеровщица **Таиса Ивановна Штыменкые** Октябрьска hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ.

Свердловскын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ураалай хүндэ электротехническэ машина бүтээлгын заводой ехэ вольтын аппаратурын цехтэ үнгэргэгдэhэн суглаан нэгэн дуугаар иигэжэ тоггообо: **Константин Устинович Черненкые,** «Уралэлектротяжмаш» заводой токарь **Владимир Семенович Шубинние** Орджоникидзевскэ hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ.

Ураалай автомобильна заводой хүдэлмэришэдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай суглаан Челябинска областиин Миасс хотодо болобо.

Предприятиин парткомой секретарь П. И. Калашников үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ М. С. Соломенцевые Миасска hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаhан байгаа.

Михаил Сергеевич Соломенцевые партиин эльгээhэн газартал КПСС-эй элитэ ажал ябуулагша эмхидхэлэй бэлиг шадабаряа, партийна залан сэхэ, партида ба арад зондо үнэн сэхэ байhанаа харуулдаг.

Миасска hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар **Михаил Сергеевич Соломенцевые** дэбжүүлхэ гэжэ суглаан нэгэн дуугаар тоггообо.

Башкирай АССР-эй Баймакска районой «Зигаирский» совхозой соёлой байшанда ажахын ажалшадай суглаан болобо. Сибайска hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар **Виталий Иванович Воротниковые** ба «Зилаирский» совхозой тракторист-машинист Социалис Ажалай Герой **Риза Хажиахметович Яхиние** дэбжүүлхэ гэhэн тоггоол суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаба.

Казаниин «Органический синтез» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй ажалшадай суглаан болобо. Татарай АССР-эй Московско hунгуулиин округhoo РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Николай Александрович Тихоновые** ба нэгэдэлэй аппаратчица Социалис Ажалай Герой **Любовь Евгеньевна Смирновае** дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар тоггооhон байна.

Украинын ССР

Киевэй научно-үйлэдбэриин «Маяк» нэгэдэлэй ажалшад инструментальна цехтэ сугларжа, предприятиин хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай суглаан болобо.

Киев хотын Минскэ hунгуулиин округhoo Украинын ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** ба УССР-эй Наукануудай академиин Е. О. Патоной нэрэмжэтэ электро-гагналгын институдай директор, УССР-эй Наукануудай академиин президент, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, академик **Борис Евгеньевич Патоние** дэбжүүлхэ гэhэн тоггоол суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаба.

Днепропетровско областиин Днепродзержинскэ коксохимическэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай суглаанда олон хүн суглараа.

Баглейн hунгуулиин округhoo республикын Верховно Советтэ депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **В. В. Щербицкиие** дэбжүүлхые партийна комитедэй секретарь А. А. Бокурака предприятиин коллективэй үмэнэhөө дурадхаба. Партиин элитэ ехэ ажал ябуулагша В. В. Щербицкий бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ социалис Эхэ орондоо, совет арадта алба хэлгэдэ зорюулдаг гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ коммунистнуудые, республикын бүхы ажалшадые элсүүлхэ талаар тэрэнэй хүтэлбэрилдэг Украинын Компартиин Центральна Комитет эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулдаг.

Баглейн hунгуулиин округhoo **Владимир Васильевич Щербицкиие** дэбжүүлхэ гэжэ суглаан нэгэн дуугаар тоггооhон байна.

Ровеньковско hунгуулиин округhoo УССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Владимир Васильевич Щербицкиие** болон сэбэрлэлгын забойн хүдэлмэрилэгшэдэй бригадир, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой **Николай Николаевич Скрыпнигые** дэбжүүлхэ гэhэн тоггоол Ворошиловградска областиин «Ровенькиантрацит» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ шахтын ажалшадай суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаба.

Белоруссиин ССР

Минскын «Интеграл» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ суглаан ехэ дэбжэлтэтэйгээр болобо. Октябрьска hунгуулиин округhoo Белоруссиин ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** ба нэгэдэлэй гальваник **Тамара Михайловна Безручко** гэгшые дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэгдэбэ.

Гомель хотын СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ химическэ заводой суглаанда хабаадагшад Гомельско-Советскэ hунгуулиин округhoo БССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Николай Александрович Тихоновые** ба заводой аппаратчик **Николай Фомич Лебедевые** дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар тоггообо.

Солигорск хотын СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ «Белоруськалий» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хоёрдохи рудоуправлениин хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан Солигорско-Шахтерско hунгуулиин округhoo БССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Дмитрий Федорович Устиновые** ба ашагта малтамал малтадаг комбайнай машинист **Владимир Васильевич Серокий** гэгшые нэгэн дуугаар нэрлэбэ.

Узбегэй ССР

Горьковско hунгуулиин округhoo Узбегэй ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** ба нэгэдэлэй слесарь-хабсаргагша **Назрилл Маннаповые** дэбжүүлхэ гэhэн тоггоол Ташкентын В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ авиационно үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективэй суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаба. Ташкентскэ областиин Ташкентскэ районой «50 лет Узбекской ССР» гэжэ колхозой ажалшадай суглаан болобо. Гулистанска hунгуулиин округhoo Узбегэй ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Михаил Сергеевич Горбачевые** ба колхозой hаалишан СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой **Мунавзар Исаковае** дэбжүүлхэ тухай тоггоол сугларагшад нэгэн дуугаар баталан абаhан байна.

Казахай ССР

Алма-Атын Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ үйлэдбэриин трикотажна нэгэдэлэй коллективэй суглаан баярай оршон байдалда үнгэрбэ. Алма-Атын Промышленна hунгуулиин округhoo Казахай ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** болон С. М. Кировэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой үрэмдэгшэ **Валентина Алексеевна Алексеевае** дэбжүүлхэ шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

Алма-Атинска областиин барайгар тарижа ургуулдаг «Бахбахтинский» совхозой ажалшадай хамтын суглаан болобо. Баканасска hунгуулиин 30-дахи округhoo Казахай ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь **Динмухамед Ахмедович Кунаевые** дэбжүүлхые Бахбахтинска дунда hургуулиин багша Ж. Б. Сальмухамедова дурадхаба.

— Д. А. Кунаев хадаа партиин элитэ ехэ ажал ябуулагша мүн гээд республикын ажалшад мэдэхэ, — гэжэ үгэ хэлэгшэ хэлэбэ. — Республикын ажабайдалда болоhон социально-экономическа болон соёлой ехэ хубилалтанууд тэрэнэй нэрэтэй холбоотой. Хэзээ нэгэтэ уhагүй ба үрэжэлгүй тала байhан Прибалхашиин жэшээ дээрэ энэнь hайнаар харагдана. Эндэ уhалуурие үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй ашаар бараигар ехээр таридаг болонхой. Эндэ байгуулагдаhан совхозуудта болбосон түхэлтэй hуурин тосхонууд баригданхаи, асфальт хушалтатай харгынууд, электрын элшэ хүсэ дамжуулха лининүүд татагданхай.

Баталан абтаhан тоггоол доторoo суглаанда хабаадагшад Баканасска hунгуулиин округhoo Казахай ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар **Динмухамед Ахмедович Кунаевые** нэгэн дуугаар нэрлэбэ.

Ждановска hунгуулиин округhoo Казахай ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Динмухамед Ахмедович Кунаевые** ба сэбэрлэлгын забойн хүдэлмэришэдэй бригадир Социалис Ажалай Герой **Жаныбай Игибаевые** дэбжүүлхэ гэжэ «Карагандауголь» нэгэдэлэй Т. Кузембаевай нэрэмжэтэ шахтын коллектив нэгэн дуугаар тоггоогоо.

Грузиин ССР

Тбилисиин электровагон заhабарилгын заводой коллективэй суглаан эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда үнгэрөө. Железнодорожно hунгуулиин округhoo Грузиин ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** ба заводой токарь **Гиви Сергеевич Гачечиладзе** гэгшые дэбжүүлхэ коллективэй hанамжа суглаанай тоггоол дотор элирхэйлэгдэнэ.

Хидиставска hунгуулиин округhoo Грузиин ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Григорий Васильевич Романовые** ба совхозой бригадир Социалис Ажалай Герой **Арсен Захарович Голиджашвилиие** дэбжүүлхэ гэжэ Горийско районой Бербукска овощ тарижа ургуулдаг совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай суглаан нэгэн дуугаар тоггообо.

Азербайджанай ССР

КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ нефть болон газ олзоборилгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай суглаан Нефтяные камни хотын соёлой байшанда болобо. Горгянска hунгуулиин округhoo Азербайджанай ССР-эй Верховно Советэй депутадуудта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** нэгэдэлэй нефтиин гурбадахи үйлэдбэриин нефть болон газ олзоборилхо талаар оператор **Мирзамурад Джалил Оглы Джалиловые** дэбжүүлхэ гэhэн тоггоол суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаба.

Бакугай Октябрьска Революциин нэрэмжэтэ вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай суглаанда хабаадагшад Бакугай Привокзальна hунгуулиин округhoo Азербайджанай ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Гейдар Алиевич Алиевые** ба Баку-Товарная станциин поезднуудые бүридхэгшэ **Умуд Тураб Оглы Шукюровые** нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Литвагай ССР

Промышленна hунгуулиин округhoo Литвагай ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** ба заводой слесарь **Ромуальдас-Альгирдас Ремигиевич Мацкявичюсые** дэбжүүлхэ гэжэ Вильнюсэй Октябриин 60 жэлэй нэрэмжэтэ радио-хэмжэлгын приборнуудай заводой коллектив нэгэн дуугаар тоггооhон байна.

Молдавиин ССР

Кишиневой тракторна заводто олон хүн зоной хабаадалгатай суглаан болобо. Чернышевско hунгуулиин округhoo Молдавиин ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Константин Устинович Черненкые** ба шудхалгын цехэй бригадир **Иван Профирович Морариие** дэбжүүлхэ гээд нэгэн дуугаар баталан абтаhан тоггоол дотор хэлэгдэнэ.

Латвиин ССР

Ригын «Электромашиностроительный завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй суглаан дээрэ Ригын hунгуулиин округhoo **Константин Устинович Черненкые** ба слесарь-инструментальщик **Константин Иванович Нюкшые** дэбжүүлхэ гэhэн тоггоол нэгэн дуугаар баталан абтаа.

Киргизэй ССР

Промышленна hунгуулиин округhoo **Константин Устинович Черненкые** ба электрохабсаргагшадай бригадир СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат **Барктабаса Жапаровые** дэбжүүлхэ гэжэ Фрунзе хотын М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын машинануудай заводой коллективэй суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар шиидхээ.

Таш-Мойнокско hунгуулиин округhoo Киргизэй ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар **Михаил Сергеевич Горбачевые** ба ажахын hаалишан **Гульнара Мундуспаевае** дэбжүүлхэ гэжэ Аламединскэ районой Стрельниковагай нэрэмжэтэ госплемзаводой суглаан нэгэн дуугаар тоггоогоо.

Таджигай ССР

Душанбе хотын Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ торгон бүдэй комбинадта олон хүн зонтой суглаан болобо. Душанбе хотын Железнодорожно районой Чкаловска hунгуулиин округhoo **Константин Устинович Черненкые** ба бүд нэхэгшэ **Сабохат Мирзораджабовна Рахимовае** дэбжүүлхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар шиидхээ.

Кайраккумай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хибэсэй үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай суглаан болобо. Кайраккумска hунгуулиин округhoo Таджигай ССР-эй Верховно Советэй депутадуудта кандидадуудаар **Михаил Сергеевич** [Соло]**менцевые** ба ээрэгшэ Ба[...] **Одиловна Курбановае** [дэб]жүүлхэ гэhэн тоггоол [нэгэн] дуугаар баталан абтаа.

Армениин ССР

Научно-үйлэдбэриин [...]риг» гэжэ нэгэдэлэй хүд[элмэ]ришэд, инженерно-техни[ческэ] хүдэлмэрилэгшэд болон [алба] хаагшадай коллективэй [суг]лаан болобо. Ереванска [...]сомольско hунгуулиин о[круг]hoo Армениин ССР-эй [Вер]ховно Советэй депутад[та] кандидадуудаар **Констант[ин Ус]тинович Черненкые** боло[н нэ]гэдэлэй аппаратчигуудай [бри]гадир **Сурен Мартиро[сович] Петросяниие** дэбжүүлхэ [...] суглаан нэгэн дуугаар [тог]тоогоо.

Ереванска - Гарибджан[...] hунгуулиин округhoo [Арме]ниин ССР-эй Верховно [Сове]дэй депутадта кандидаду[удаар] **Андрей Андреевич Гром[ыкые]** ба автопокрышкануудые [хаб]саргагша **Самсон Хачату[рович] Тоноянние** дэбжүүлхэ [...] шиидхэбэри Ереванай ш[ина] заводой суглаан дээрэ [нэгэн] дуугаар баталан абтаа.

Туркмениин С[СР]

«Ашхабадхлеб» гэжэ [үйлэд]бэриин нэгэдэлэй колле[ктивэй] суглаан болобо. Инсти[...] hунгуулиин округhoo **Ко[нстан]тин Устинович Черненк[ые]** нэгэдэлэй хилээмэ ба[...] мастер Социалис Ажал[ай Гер]ой **Эсет Хамраевые** дэб[жүүл]хэ гэжэ нэгэн д[ууга]ар тоггоогоо.

Эстониин ССР

«Эстонсланец» гэжэ [үйлэд]бэриин нэгэдэлэй «Ок[тяб]ский» гэжэ сланецай у[...] коллективэй суглаан [...] Кохтла-Ярвескэ — Южн[...] гуулиин округhoo Эс[тониин] ССР-эй Верховно Совед[эй де]путадта кандидадуудаар [**Кон]стантин Устинович Черн[енкые]** ба экскаваторай ма[шинист] **Майдо Альбертович А[...]** дэбжүүлхэ гэhэн шиид[хэбэри] нэгэн дуугаар баталан [аб]таа.

Депутадта кандидад[...] этигэмжэтэ нюурнууд б[...] галтын урдахи окружно[й ...] лөөнүүдтэ дэбжүүлэгдэh[...] дидадуудые дэмжэхэ [...] баритай түлөөлэгшэд [...] нууд дээрэ hунгагдаа.

(ТА[СС])

Профсоюзай областной конференци

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭЕЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной XVI конференци Улаан-Үдэ хотодо hаяхан боложо үнгэрбэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ М. Ж. Шагдаров тоосоото элидхэл соогоо үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада профсоюзай тус комитедэй ябуулhан эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ, хүтэлбэриин онол аргануудые нарижуулгада онсо анхарал хандуулhан байна. Тиихэдээ эдэ жэлнүүдтэ республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар горитойхон ажал ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэгдээ. Республикымнай колхоз, совхозуудта, агропромышленна комплексын бүридэлдэ ородог предприятинуудта 4494 трактор, ашаанай 3410 автомобиль, таряа хуряадаг 1560 комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинанууд абтаhач байна. Хамта дээрээ 11 гаран мянган хониной, 5300 гахайн байранууд ашаглалгада үгтэжэ, хүдөөгэйхидэй байха гэр байрашье бариха түсэб дүүргэгдээ юм.

Энэ үедэ профсоюзай гэшүүдэй зэргэдэ 16 гаран мянган хүдөөгэй ажалшан абтажа, профсоюзай 499 эмхидэ 11 мянга шахуу гэшүүд тоологдоно. hүүлэй үедэ профсоюзай организацинуудай олонхинь хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ ажалша коллективүүдэй нүлөө үзүүлдэг, эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайнаар ябуулдаг болонхой гэжэ тэмдэглэгдээд, жэшээ болгон, Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой, Түгнын hү hаалиин фермын ажал хэрэгүүд дээрэ тоггобо. Эндэ профсоюзай М. Р. Морозовагай хүтэлбэрилдэг бүлэгэй гэшүүд энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие Агууехэ Октябриин үдэр болотор дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаа юм. Тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө ёhотойл эзэн байhанаа гэршэлжэ шаданхай. Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой, Хэжэнгын районой «Первомайский», Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхозуудай hуралсалаи «Байкал» ажахын профсоюзай комитедүүдэй түрүү дүй дүршэл согсологдоhон байна. Гадна Загарайн, Улаан-Үдын, Түнхэнэй болон профсоюзай бусад райкомуудай ажал хэрэгүүдтэ бараг hайн сэгнэлтэ үгтэбэ.

Элидхэлшэ, мүн конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд түбхын түрүүндэ мүрысөөнэй элсүүлхэ хүсэн тухай, коллективүүдтэ яажа мүрысөө эмхидхэгдэдэг тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэд. Профсоюзай олохон комитедүүдэй хүдөөгэйхидэй хүсэ шэдалые элсүүлжэ шадаhанhaa республикымнай ажахынууд гүрэндэ hү, ноохо, үндэгэ, хартаабха худалдалгаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй түсэбые дүүргээ юм. Мүн байгша оной түсэбтэ даабаринуудые болзорhoонь урид дүүргэhэн колхоз, совхозууд, ажалша коллективүүд бии. Агуу Октябриин hайндэрэй урдахана Кабанскын районой «Большереченский» совхозой Истогой фермын hаалишад сагаан эдеэ үйлэдбэрилгөөр энэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэhэн тухайдаа мэдээсээ hэн. Эндэ үйлэдбэрилэгдэhэн центнер hүнэй үнэ сэн 32 түхэригтэ болоо юм. Түнхэнэй районой hү hаалиин хүдэлмэрилэгшэд хоёр hарын туршада ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай. Баргажанай, Хурамхаанай районуудай таряашад байгша ондо гүрэндэ ороохо таряа худалдаха дүрбэн жэлэй түсэбые бэелүүлээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр малай ашаг шэмые дээшэлүүлhэн манай республикын ажалшад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэй. Мүн иимэ үндэр шагнал хайрада Мухар-Шэбэрэй район, энэл районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, «Эрдэм» совхоз, Улаан-Үдын районой «Маяк» колхоз, «Никольский» совхоз, Бэшүүрэй, Түнхэнэй совхозууд хүртэhэн байна. Үбэлжэлгын үедэ ажалшадай болон коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн бүхэсоюзна, бүхэроссиин, республиканска мүрысөөнэй дүнгөөр Хүндэлэлэй грамотануудаар, мүнгэн шангуудаар малшадай 105 фермын коллектив, 462 малшан шагнагдаа, хүдөө ажахын 108 хүдэлмэрилэгшэ ЧССР, ГДР, мүн оронойнгоо хото городуудаар аяншалха путевконуудаар урмашуулагдаа. 1020 малшан, механизатор ба мэргэжэлтэ «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан байха юм.

Конференци дээрэ хэгдэhэн тоосоото элидхэл зүбшэл хэлсэлгэдэ хабаадаhан Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой hаалишан **Л. В. Корнакова** профсоюзай комитедэй эмхидхэхы үүргэ тухай хөөрэбэ. Үнгэрhэн намар силос даралгада бэрхэ механизаторнуудые шэлэн табижа, тэдэнэй моральна болон материальна урмашуулгые зүбөөр хараалжа шадаhанhaa уламжалан дүрбэн хоногой туршада Ангырай hаалиин фермэдэ июль hара болотор хүрэхэ силос дарагдаhан байха юм. hаалишан Т. Элоянай хүтэлбэрилдэг фермын дэргэдэхи профсоюзай бүлэг hайнаар хүдэлнэ. Сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ табан жэлэй түсэбые фермын коллектив 4 жэл хахадай туршада дүүргэхэ арга боломжотой.

Тэрэшэлэн нүхэр Л. В. Корнакова болон бусад үгэ хэлэгшэд профсоюзай ажахын, районой, областной комитедүүдэй ажал хүдэлмэридэ бии байгаа дутуу дунданууд тухай тоггожо хэлэhэн байна. Ангырай отделенидэ мэргэжэлтын үгы дээрэhээ мүнөө хоёрдохи жэлээ фельдшерскэ пункт хаагданхай, телефон болоод радиоточконууд ехэ муугаар хүдэлнэ, совхозой түбэй дунда hургуулида халуун эдеэ хоол бэлдэгдэнэгүй, тиимэhээ холоhоо ябажа hурадаг үхибүүд үдын хоол баринагүй, Ангырлаа үхибүүдые зөөхэ автобусшье үгы гээд нүхэр Л. В. Корнакова шүүмжэлээ. Мүн совхоздо hү hаалиин фермэнүүд дээрэ хамтын подрядай гурим нэбтэрүүлгэдэ анхарал хандуулагданагүй.

— Үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхэ арга боломжо малшадта үшөөл олгогдоногүй—гээд Баргажанай районой Хилганын совхозой ахалагша хонишон **С. Б. Сангадиев** үгээ эхилнэ. — hүүлэй жэлнүүдтэ үерэй ехээр болоhонhoo хонидые харуулалха газарнуудаа ходо hэлгэхэ ушартай бологдоно. Тиимэhээ байрын hайн гэр олохонь хүшэр юм. Малшадай үмдэхэ дулаан хубсаhан олдодоггүй, хилээмэн дуталдадаг. Юуб гэхэдэ, районой түбэй хилээмэнэй завод хуушаранхай. Автолавка малшадые hайнаар хангажа шададаггүй.

Түнхэнэй районой Харбяангуудай совхозой тугалшан **Н. М. Агунова** техническэ зэбсэгжэлгын талаар ажахыдамнай үшөөл ехэ дутуу дунданууд бии гээд мэдүүлнэ. Эндэ дулаан гараж, машина заhабарилха мастерской үгы, найман жэлэй hургуулиин байшангые үргэдхэхэ хэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ профсоюзай комитедүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тушаа, мелиорациин, шанаржуулагдаhан газарай ашаг үрые дээшэлүүлгын удаан болзорой программада республикын ажалшадай оруулха хубита тухай элидхэлшэ, республикын Мелиораци болон уhанай ажахын, Хүдөө ажахын министрнүүд Л. А. **Санеев, Н. Н. Найданов,** облсовпрофой секретарь **А. П. Потепалов** болон бусад анхарал ехээр хандуулпан байна. Илангаяа мелиораторнуудта ажаллаха, амарха таарамжатай арга боломжонуудые олгохо, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гуримуудые анхарха тухай онсолон тэмдэглэгдээ.

Хүдөөгэй ажалшадай байдал hайжаруулха, ажаhуудалай үдэр бүриин хэрэглэмжые жэншэдгүйгөөр хангаха, ажаллахада таатай эрхэ нүхэсэл тоггоохо хамтын подрядые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл, үйлэдбэриин технологи халан абалгада профсоюзай комитедүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тушаа профсоюзай Загарайн районой түрүүлэгшэ **Н. Ц. Нимаев,** Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой механизатор **И. А. Фалилеев,** «Бурятавторемонт» нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрэнэй гол заводой токарь **О. Н. Заиграева,** Заудинскын хилээмэнэй продуктнуудай комбинадай профкомой түрүүлэгшэ **Л. В. Сидоренко,** Захааминай районой Хамниин совхозой хонишон **Е. Р. Норбоева,** hуралсалай «Байгал» ажахын профкомой түрүүлэгшэ **С. А. Казгус** гэгшэд конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, дэлгэрэнгыгээр тоггоhон байна.

Үйлэдбэрилhэн продукциин бүхы хүдэлмэриин шанар hайжаруулха, өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ажалай журам наринаар сахиха асуудалнуудта анхарал ехээр хандуулагдаа.

Коллективнэ хэлсээнүүд зарим тээгүүр хангалгагүйгөөр дүүргэгдэнэ, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнэй, научно-техническэ ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай бүлгэмүүдэй болон ниитын бэшэ эмхинүүдэй ажал хүдэлмэрээр, профсоюзай комитедүүд хододоо hонирхожо, тодорхой хэмжээнүүдые саг болзортонь абанагүй гээд ажаглалта хэгдэбэ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэhэн делегадууд малай үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ профсоюзуудай комитедүүдэй эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрие шангадхаха, байгша оной мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые ээтагүй дүүргэхэ талаар дары хэмжээнүүд абтахаёhотой гэжэ тоолоо.

Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой түрүүлэгшэ **Е. В. Иванов** үгэ хэлэхэдээ, областной комитедэй хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэйхидэй ажал хэрэгүүдээр үшөөл багаар hонирходог, профсоюзай бүлэгүүдтэй, ажахын комитедүүдтэй hула холбоо барисаатай, тэдэнэр хүдөө ерэхэдээ, гансал саарhа гуурhанай хэрэгтэй танилсаад лэ үнгэрдэг гэжэ шүүмжэлээ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидат, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, республикын агропромышленна нэгэдэлэй Советэй түрүүлэгшэ **А. С. Берещинов,** КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таhагые даагша **Б. Н. Николаев** гэгшэд хабаадаа.

Шэнээр hунгагдаhан областной комитедэй түрүүлэгшээр **М. Ж. Шагдаров,** секретаряар **И. П. Ефимов** hунгагдаа.

С. РИНЧИНОВ.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ — ҮНДЭР УРГАСАДА

НАГ ШЭБХЭ ГАРГАНА

Хориин районой Хүрбын совхозойхид ерэхэ жэлэй үндэр, баян, ургаса ургуулхын түлөө оролдожо, поли, нуга сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргажа байнхай. Жэшээлхэдэ, ажахын Тээгдын отделениин алба хаагшад hаяшаг воскресник үнгэргөө. Тэдэнэр Бэлшэр гэжэ газарта оршоhон малай байрануудые сэбэрлэжэ, малтаhан наг шэбхэеэ сабшалан дээрэ гаргаба. К. Дондоков, С. Доржиева, М. Закиров, Н. Нурмахметов болон бусад энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.





Ерэхэ жэлэй ургасад[...] нөөнhөө hаналаа табиha[...] хар-Шэбэрэй «Коммунизм[...] хозой механизаторнууд үдэрнүүдтэ таряалан дэ[эрэ наг] шэбхэ элбэгээр гаргажа[...]на. Үдэр бүри долоон [...]тор наг шэбхэ тээгээд hалгаряагүй поли тээшэ [...]гэлдэнэ. Трактористнар [...] Барабанщиков, Гаврил[...] ров, Александр Олени[...] бульдозерист Юрий Ф[етисов] наг шэбхэ ашадаг тра[...] механизатор Иван Брате[...] гэгшэд халаанайнгаа д[...] үдэр бүри холо үлүүлэн[...] гэнэ.

— hүүлэй мэдээгээр [...] дээрэ бүхыдөө 4600 [...] наг шэбхэ гаргагдаад [...] Наг шэбхэ зөөхэ тү[...] 8000 тонно юм. Тиихэд[...] рель hара соо болон [...] сабшалан дээрэ 580 тонн[о ми]неральна үтэгжүүлгэ га[ргаха], — гэжэ колхозой [ахала]мад агроном, Буряадай [АССР-]эй габьяата агроном Ста[...] Дмитриевич Унич хөөрэ[нэ].

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. [Буль]дозерист Юрий Фетисо[в]. [2.] Таряалан болон нуга са[бшалан] дээрэ наг шэбхэ гарга[на].

С. БАЛДУЕВАЙ фото

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ — УРГАСЫН ХАНИ

Байгша ондо сагай уларилай тиимэ hайн бэшэ байбашье, районой ажахынуудта ороoho таряанай, хартаабхын, овощой муу бэшэ ургаса ургуулагдаа. Жэшээлхэдэ, таряалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 14,2 центнер ороohон абтаhан байна. «Маяк» колхоз гектарай — 18,1 центнер, «Сибиряк» колхоз гектарай —17,7 центнер таряа хуряагаа юм. Сабшалан дээрэhээ баhал үндэр баян ургаса абаhан луговодууд, хартаабха, куузику, силосэй ургамал горитойгоор абаhан звенонуудшье бии.

Хэнэйшье мэдэhээр таряалан сабшалан дээрэхи бүхы хүдэлмэрие хаhа саггань хэхын хажуугаар, газарай хүрьhэндэ үтэгжүүлгэ hайса оруулха, үрэжэлыень дээшэлүүлхэ гээшэ найдамтай ехэ ургаса абаха шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

Энээние хараада абажа, «Сельхозхимиин» манай районой нэгэдэлэй оньhожоруулагдаhан отряд ажахынуудай эдлүүриин газар дээрэ үтэгжүүлгэ шадаал hэа ехээр гаргаха, хүрьhэндэ зүбөөр оруулха гэжэ оролдоно. Жэшээнь, байгша оной үнгэрhэн 11 hарада тус отряд колхоз, совхозуудай таряалан, сабшалан дээрэ 90 мянган тонно холимол үтэгжүүлгэ гаргаа. Тэрэнь жэлэй түсэбhөө 10 мянган тонноор ехэ болоно. Мүноошье энэ хүдэлмэри түлэг ябуулагдажа байна.

Гол түлэб ямар үтэгжүүлгэ гаргагдааб гээд харахада, 70 мянган тонно наг шэбхэ, үшөө 30 гаран мянган тонно ТМАУ гэдэг холимол үтэгжүүлгэ зөөгдэжэ, хамтадаа 1000 шахуу гектар газарта хүсэд хүрэхэ органическа үтэгжүүлгэ оруулагдаhан байна. Энээнhээ гадна 9400 гектарта нормын ёhoop минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаа.

А. ГАЛТАЕВ,
Түнхэнэй районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй ахамад экономист.

ТЕХНИКЭ hАЙНАА ЗАhАБАРИЛАГДАН[А]

Загарайн, Хориин районуудай колхоз, совхозуудай, «Сельхозтехника», «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүдэй, уhанай ажахын эмхинүүдэй механизаторнууд, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ жэлэй тарилгын хүдэлмэридэ бүхы техникээ, газар уhалдаг түхеэрэлгэнүүдээ саг болзортонь эрхим шанартайгаар бэлдэхэ гэhэн үүсхэл республикынгаа механизаторнуудай дунда гаргаа бэлэй. Үүсхэл гаргагшад абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө оролдонод. Загарайн районой Эрхирэгэи совхозой Асагадай отделени ажахынгаа түб hууринhaa дүшөөд модоной газарта оршодог. Тиимэhээ эндэхи механизаторнууд бүхы техникээ отделенидээ өөhэдөө заhабарилха гэжэ шиидээ hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хоёр жэл үнгэрөө. Эндэ hайн бэлэдхэлтэй мастерской[...] техникэ заhабарилха т[...] түхеэрэгдээ. Мүнөө техни[кэ за]hабарилха хүдэлмэрие [...] Намдыков хүтэлбэрилнэ, [...]шэлтэй механизаторнууд [...] Сандуев, Б. Б. Галданов, [...] Сандуев, Т. Д. Нимаев г[...] ажалай үндэр бүтээсэ [...]над. Эдэнэр 19 сеялк[...] культиватор, бүхы плуг[...] хабарай тарилгада бэлэн[...]гонхой. Отделениин 10 [...]торай 8 ниинь бэлэн бэш[...] ёрынь энэ hарын хахада[...] hабарилагдажа дүүргэгдэ[...].

— Үбhэ хуряалгада, т[...] бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэ[...]никэ апрелиин 1 болотор [...]гаан комбайнуудаа ма[...] болотор заhабарилжа [...] болгохобди, —гээд тракт[...] таряан ажалай бригадир [...] Нимаев хөөрэнэ.

С. ТЮЛЮК[...]
манай штатна[...] к[...]

Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалга

ЭДЫН ХАБААДАЛГАТАЙГААР...

оноо хамгаалгын айнда совет арадай Илалтын 40 жэлэй улагдаһан уран һай- самодеятельностиин харалга хадаа ара- бэлигэй хүгжэлтэдэ он правительствын анхаралаа хандуул- ай үшөө нэгэ гэршэ бо.

гын улам үргэдэ- дунда дэлгэрхын тийна организаци- лбэри доро хүдэл- лэй тусхай комите- олгогдоо һэн. Тэдэ- лдэ профсоюзай олой комитедүү- эмхи зургаануу- үүлинуудай түлөө- лсоо. Тэрэшэлэн уран һайханай кол- убиин түсэбүүдые, зохёоһон байха юзна харалгын тү- «Нүхэр дуун» гэ- ликанска телевизи- рсын үнгэргэгдэхэ- районой зохёохы д илангаяа эдэб- баадаа һэн. Тиигэ- ын, Эгэтын-Адагай, Исэнгын худөөгэй клубуудай хүдэлмэрилэгшэд, районой соёлой байшангайхид онсо шалгарһан байгаа.

Яруунын соёлшод бүхэсоюзна харалгада эршэтэйгээр хабаадана. Жэшээлбэл, һаяшаг эндэ бальна хатарай конкурс соносхогдожо, искусствын ёһотой һайндэр мэтээр үнгэрһэн юм. Мужыхын, Эгэтын, Целинный худөөгэй клубуудай, районой соёлой байшангай хатаршад энэ конкурсдо хабаадажа, гүйсэдхэхы шадабаряараа олониие бахархуулһан ушартай. Һонирхолтой элдэб темэнүүдээр үнгэргэгдэһэн үдэшэнүүдыешье эндэ дурдалгүй. «Дурасхаалай вахтын» долоон хоногые районой соёлой байшангайхид С. Уржиновагай хүтэлбэри доро үнгэргөө. Тиихэдэ «Совет арадай Агуу Ехэ илалта» гэһэн аман үгын журнал уншагдаа, Буряадай комсомолой 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, ветерануудтай уулзалга үнгэргэгдөө, уран һайханай самодеятельностиин эдэбхитэдэй концерт харуулагдаа. Харин дайнай болон ажалай ветеранууд В. Курбатов, С. Намжилов, Ц. Аюржанаев, Ф. Максимов, Г. Белобородов гэгшэдтэй эдэ үдэшэнүүдтэ уулзаһанаа нютагаархимнай мартаха аал?..

Дариин үнэртэ дайшалхы замууд тухайгаа ветеранууд Д. Цыбиков, Д. Цыденов хоёр Домнын худөөгэй клуб соо хөөрөө.

Бальна хатарай районно конкурсдо илажа гараһан 12 хүн республиканска конкурсдо уригдаһан байна. Тиихэдэ уран һайханай гурбан коллектив: дуу, хатарай «Ярууна» ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Л. Черепанова), Эгэтын-Адагай худөөгэй клубай «Аялга» гэжэ фольклорно ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь М. Цыренова), мүн районой соёлой байшангай драматическа коллектив «арадай» гэһэн үндэр нэрэ зэргэеэ жэншэдгүй хамгаалһан габьяатай.

Бүхэсоюзна харалгада хабаадагшадай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Хүүгэдэй зурагуудай «Хододоо амгалан байдал мандаг лэ» гэһэн республиканска конкурсдо Нарһатын, Мужыхын, Эгэтын, Гүүндын дунда һургуулинуудай һурагшад уран бүтээлнүүдээ дурадхаа. Энэ хабартаа районой түбэй больницын, дунда һургуулиин, арадай гэгээрэлэй, дотоодын хэрэгүүдэй районно таһагуудай, 6-дахи СПТУ-гай, мүн худөөгэй соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд тоосоото концертнүүдые харуулһан байха юм. Энээндэнь Үльдэргын, Эгэтын-Адагай, Гүүндын, Эгэтын, Мужыхын соёлшодой хубита бии гээшэ. Гэхэтэй хамта, совет ба арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй конкурсын үнгэргэгдөөгүй байһан тушаа эндэ сэхэ хэлтэлтэй. Энэ хабарай ехэ үерһөө болоожо, заншалта болопон конкурсмнай хойшолуулагдаа ха юм.

Ветерануудтай уулзалганууд клуб бүхэндэ үнгэргэгдэнэ гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдана гэжэ эндэ тодорхойлхо шухала. Жэшээлбэл, Мужыхын худөөгэй клубта «Хэншье, юуншье мартагдаагүй», «Алтан дэлхэйдэхи ажамидаралай түлөө», «Эсэгэ ороноо хамгаалхаар бэлэн» гэһэн аман үгын журналнууд үнгэргэгдэһэн байха юм. Ветеранууд, сэрэгэй албанда татагдахаяа байһан хүбүүд эдэ үдэшэнүүдтэ сэдьхэлэйнгээ нангин үгэнүүдээр андалдаһан байна.

Бүхэсоюзна харалга үргэлжэлһөөр.

Б-Х. ЖИГМЫТОВА,
Нарһатын соёлой байшангай агиткультбригадые хүтэлбэрилэгшэ.

ЭГЫН ЗАХЯА

Зураглал

айгаа бэшэхэ гээ- хэрэг бэшэ. Нэгэ тэрэнэй түрүүшын эхилээд, мүнөө эдэхэ шэнги бай- үнэн дээрээ дэн- бэшэ. Ушар тии- зангайнь зарим тайлбарилхын тула эгэһээ хөөрөөгөө лтэйб.

һүүлээрхи жэл- и түрэһэн Шарза ын гурим сахиха халзаншаг тол- р бэетэй, наһатай- бэлэй. Тэрэ үе- онер» гэһэн үгэ бидэнэр, бага- гэлын, «һүнһөө дажа, хараанпаань орохош. Тэрэ ер- онер Шарза нюта- ьгэн байба. Һам- Сэдэб Бадмаевна Жамса Дамбае- ез, өөрөө Түнхэн бүри дайнай ур- аан-Үдэ хотодохи ээ М. Н. Ербано- тэ хүдөө ажахын үргээд, аяар хо- рэһэн намтартай. ник мэргэжэлээрээ шье хүдэлжэ үр-

оноо хамгаалгын най эхилхэдэ, хо- залуухан эхэнэр- мэргэжэлтэ хаха- а мордопон юм. партиин гэшүүн иргаа. Ротын ком- старшина Ангар- эргоор һунгаа һэн. үн эгээл аюултай, эхэтэй газарта ай гэжэ һайнаар ршина Ангархаев хэды дахин уда- олгодо ороһон, е юм. Дайшалхы тай тэрэ дайнһаа д, партиин даабагурим сахиха ал- жэ эхилһэн байна.

э хүбүүн Сергейн напа дүүшье һаа, н наадагша бэлэй- ын асын һургуу- ирэ-хирэ болоод мүнөөшье эли- аб.

д, хэр һуранат? уяа, ааша гарга- —гэхэ.

милициин старши- Дамбаевичта үни йха эшэхээшье»

һайн һуранабди. абай! Шууянагүй- хэ, бэе бэеэ үр- тахабди. Тэрэ ехэ тай, энеэбхилһэн н һэн.

иигээ һаа, һайн. һурагты,—гэжэ үулипаа ябашахал

бэе бэедээ элдэб здээ ехэ шадамар энэр Сережа Ан- «старшина» гэжэ Сергей хэды ду- һаа, яахаб даа, э дуулаашагүй бо-

Он жэлнүүд түргэн ошоо даа. Уданшьегүй бидэнэрэй һургуули дүүргэхэ сагнай дүтэлшэбэ. Тэрэ үеэр Сергейн аба өөрынгөө зоотехник мэргэжэлээр хүдэлжэ эхилээ һэн. Тэрэ үедэ Жамса Дамбаевич Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник, партийна эхин организациин секретарь болонхой ябаа. Сережын дүүнүүдшье олошорһон байгаа.

Аха классуудта һуража байхадамнай һургуулидамнай, «колхозуудай ноёд ерэхэнь» гэһэн мэдээн нэгэтэ тарашаба.

Тэдэнэр ерэбэл даа. Үгэнүүдые хэлэлгэн болобо. Жамса Дамбаевич ендэртэ гараба. Тэрэ сагтаа Сережын аба суглараһан зоной дунда эгээл ехэ эрдэмтэй хүниинь байгаа байна гээд, мүнөө һанагшаб.

— Нүхэд!—гэжэ тэрэ хандаба. Энээндэнь бидэ угаа ехээр омогорхобобди. Юуб гэхэдэ, урдань хэншье бидэндэ иимэ үгэнүүдээр хандаагүй байгаа бшуу.

— Хүдөө ажахы гээшэмнай ехэ шухала һалбари гээшэ. Тэрэнэй хүгжэлтэһөө эдеэ хоол, хубсаһа хунар болон бэшэшье эд хэрэгсэлнүүдэй үйлэдбэрилгэ дулдыдадаг юм. Мүнөө эндэ һуугша таанадай дунда ерээдүйн зоотехнигүүд, ветеринарна врачнууд, агрономууд, инженернүүд һууна ёһотой. Юрэнхы дээрээ, хүдөө ажахымнай ерээдүй танай гарта байнал даа,—гээ һэн. Эдэ үгэнүүд хүн бүхэндэмнай хадуугдаа бэлэй.

Хуушанай коммунист, мэргэжэлтэн Жамса Дамбаевич Ангархаев ехэ зүб хэлээ. Тэрэ дайнда абаһан шархануудһаа жараад онуудта хүндөөр үбшэлжэ, сагһаа урид наһа бараһан юм.

Эсэгын захяа... Нютагайнгаа һургуулиин арбан класс дүүргээд, Сергей Ангархаев хүдөө ажахын институтда ороо һэн. Тэндэһээ сэрэгэй албанда татагдажа, тэрэнээ дүүргээд, М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумдэ ороһон юм. Һуралсалаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, Ахынгаа хэдэн колхозуудта ветеринараар хүдэлбэ. Ажалдаа дуратай, жэлэй ямаршье сагта ниитын малые үбшэ хабшанһаа абархаар бэлэн, эсэгынгээ захяа һанан ябаа.

Һүүлэй хори гаран жэлэй хугасаа соо С. Ж. Ангархаев «50 лет Октября» колхоздо малай эмшэнээр хүдэлнэ. Тэрэ даалгагдаһан ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг, ямаршье ажалые ехэшье, багашье байг — хайша хэрэг хэдэггүй. Харюусалга ехэтэй хүнүүдэй нэгэн мүн гэжэ нютагаархиднай мэдэдэг болонхой.

— Манай Жамсаевич малшадай дунда ехэ хүндэтэй хүн юм даа. Мал аргалхадаа, тэдэнэй үбшэ хабшаниие танихадаа бэрхэ,—гэжэ колхозой ахамад зоотехник Дугар Гергенов хөөрөө һэн.

Үрөө нютагта байрлаһан отарада хэдэн хонид гэнтэ гарзалшоо, гэжэ тэрэ дуулаба. Ушар мүрыень, шалтагааень элирүүлхэ гэжэ Сергей Жамсаевич тиишээ ошоо һэн. Хэдэн хоногто хонишодтой суг байжа, малайнь үбшэнэй шалтаг олоо бэлэй. Хонидынь бэе бэеынгээ нооһо эдижэ, үхэдэг байгаа бшуу. Тиигэхэгүйнь тула үдэрэйнь тэжээлдэ витаминаар элбэг хоол нэмэхэ гэжэ хонишодто заабарилһан байна.

«50 лет Октября» колхозой газар дайда үргэн, уужам даа. Ехэнхи бодо малнуудынь — зэрлиг дошхон абари зантай һарлаг, хайнагууд юм. Тэдэнэй ашаг үрэтэйгөөр үсхэбэрилхын тула, малшадта зүбшэл заабари хэлэхэеэ, тэдэнэй ажал хэрэгые шалгахаяа Дэби, Хорёо, Боксон, Хоншон болоч холо хээрын бусад бэлшээринүүдээр ветеринар С. Ж. Ангархаев ябажа байгаа.

Малшадые нэн түрүүн зоотехниин, ветеринариин мэдэсэтэй танилсуулха хэрэгтэ колхозой ахамад ветврач (мүнөө иимэ тушаал даадаг) нүхэр С. Ж. Ангархаев оролдодог. Малшадай үбэлэй һуралсалда эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, тэдээндэ багшалаад, шалгалтануудые үнгэргэдэг юм.

— Үбэлэй үедэ манай ажал угаа ехэ болошохо юм даа,—гэжэ Сергей Жамсаевич хөөрэнэ.— Үбһэ тэжээл, эм дом дутанагүй гү, малай тэжээлэй рацион зүб мүрөөр сахигдана гү, юрэдөө бидэнэй шиидхэхэ асуудалнуудта заха хизаар үгы юумэл даа.

Колхозой ахамад ветврач өөрынгөө мэдэлдэ байгаа мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табидаг. Нима Самсонов, ветфельдшернүүд Гомбо Путункеев, Жамбал Налханов болон бусад нүхэр Ангархаевай үгэһэн захяа заабаринуудые хүсэд дүүрэн дүүргэдэг, тэрэнээ ахамаднай, хүмүүжүүлэгшэмнай гээд тоолодог байха юм.

Эрхим һайн ажалайнгаа түлөө С. Ж. Ангархаев районой Хүндэлэлэй самбарта оло дахин бэшэгдэһэн, мүнгэн шандашье, үнэтэ бэлэгүүдтэшье хүртэһэн байха юм. Тэрэ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг. Колхозой парткомой даалгабаряар пропагандист, лекторэй үүргэ дүүргэдэг. Партиин райкомой партийна конференцинүүдэй делегадаар оло дахин һунгагдаа.

Тиигэжэ С. Ж. Ангархаев эсэгынгээ захяа заабариие нангинаар сахин бэелүүлнэ. Мүн тэрэнэй дүүнэршье хүдөө ажахын мэргэжэл шэлэнхэй. Инженер-механик мэргэжэлтэй Санжа түрэл колхозойнгоо түрүүлэгшэ, Георгий, Галсан, Зунды — механизаторнууд болонхой.

Иигэжэ хуушанай сэрэгшэн, мэргэжэлтын хүбүүдынь эсэгынгээ захяа бэелүүлэн, наһан соогоо хэһэн харгыень амжалтатайгаар үргэлжэлүүлжэ ябанад.

Вл. ГАЛСАНОВ,
журналист.

ТУСХАЙ ГРАФИГААР

КПСС-эй Загарайн райкомой бюро, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдком үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексноор хангаха талаар үргэн, тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан юм. Тусхай графигай ёһоор ажаһуудалай хэрэглэмжые хангаха предприятиин, медицинскэ, соёлой хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн бригада мүнөө һаалиин фермэнүүдээр, һубай малай гүүртэнүүдээр, хонишодой бригадануудаар ябажа эхилэнхэй. Иимэ бригадые партиин райкомой гү, али райгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэ хүтэлбэрилнэ.

КПСС-эй райкомой партийна кабинедые даагша А. Д. Дашицыренозэй ударидалга доро агитационно бригада «Талецкий» совхозой малшадаар һаяхан ябаһан байна.

Иимэ бригада энэ неделидэ Онохойн, «Дружба» совхозуудай малшадта хүрөө.

Т. ХОРОШИХ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЕРЭХЭ ЖЭЛДЭ ХЭБЛЭГДЭХЭ

БУРЯАДАЙ НОМОЙ хэблэл уншагшадайнгаа улам бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха зорилготойгоор гаргадаг номуудайнгаа тооё жэл бүри олошоруулжа байдаг. Тиихэтэеэ хамта шанарайнь талые дээшэлүүлхэ гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай юм. Ерэхэ 1985 ондо хэблэгдэхэ номуудай тематическа түсэб табиха үедэ дээрэ дурсагдагша хоёр зорилго онсо хараада абтаһан байна. Тэрэ түсэбыемнай урда тээнь РСФСР-эй Госкомиздат, удаань КПСС-эй Буряадай обком баталаа һэн. Түсэбэйнгөө баталагдаһанай удаа манай редакторнууд авторнуудай гар бэшэгүүдые хойно хойноһоонь хинан шалгаад, типографида барлагдахаар эльгээжэ эхилэнхэй.

Байгша оной барагдатар үшөө һара тухай, сагай байгаашье һаа, ерэхэ жэлдэ хэблэгдэхэ номууд тухай хөөрөөн яаһан эртүүр гарабаб гэжэ уншагшад гайхажа болохо. Теэд гар бэшэг гээшэмнай бэлэн ном боложо гаратараа нилээд орёо үйлэдбэриин зам дабаха ушартай болодог. Тиимэһээ ерэхэ жэлэй январиин һүүл багаар наймаанай эмхинүүдтэ тушаагдаха арбан шэнэ номуудые типографиин үйлэдбэридэ уридшалан бэлдэжэ эльгээбэбди.

Ерэхэ жэлдэ манай хэблэлээр гаргагдаха номуудай тематическа түсэб урда мэтэ олон янзын жанрһаа бүридэнхэй. Республикымнай арадай ажахын һалбари бүхэнэй, эрдэм ухаанайшье асуудалнуудаар номууд, согсолборинууд, брошюранууд түсэблэгдэнхэй. Түсэбнай юһэн хубиһаа бүридэжэ, «олониитэ-политическэ литература» гэһэн бүлэгөөр эхилдэг. Тэрээн дотор партийно-түүхын, үзэл бодолой, партийно-эмхидхэлэй, сэрэгэй-патриотическа тематикаар 17 янзын литература хэблэгдэхээр хараалагдана. Үйлэдбэриин-техническэ, хүдөө ажахын асуудалнуудаар олон номууд гаргагдаха. Түсэбэймнай бүхэли нэгэ хуби һуралсалай номуудта зорюулагданхай. Бидэ илангаяа буряад һургуулинуудта үзэхэ номуудые, багшанарай методическа литература гэхэ мэтые сүм хэблэжэ гарганабди. Түсэбэймнай бусад хубинууд Буряадай уран зохёолой хүгжэлтэдэ, хизаар ороноо шэнжэлгын асуудалнуудта зорюулагдадаг. Гадна СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай, мүн республикын һуралсалай болон научно-шэнжэлгын институдуудай захил дүүргэдэг байнабди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ерэхэ жэлдэ бүхыдөө 123 янзын нэрэтэй номууд хэблэгдэхэ юм.

1985 оной хэблэлэй тематическа түсэбые гол түлэб эндэ дурдахадаа түүхын удха шанартай хүдэлмэринүүдһээ эхилмээр гээшэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр түсэбэй түрүүшын ээлжээндэ байдаг. «Буряад ороной Россин гүрэндэ һайн дураараа ороһоор 325 жэл» гэһэн ном согсологдожо байна. Энэ хадаа дурсагдагша, баярта ойдо зорюулагдажа, КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй болон Министрнүүдэй Соведэй баярай хамтын заседани дээрэ уригдаһан нүхэдэй, депутадуудай хэлэһэн үгэнүүдэй гар бэшэгһээ бүридхэгдөө. Тиихэдэ Буряадай ороной эрдэмтэд ород, буряад арадуудай «Хэтын хани барисаан» тухай ном согсолоо. Эдэ бүгэдэ ерээдүйн үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай байһан лабтай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнда совет арадай түйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа арба гаран ном хэблэгдэхэ. Түүхын эрдэмэй доктор Г. Л. Санжиев түрүүтэй Буряадай филиалай бүлэг эрдэмтэд «Фронтын ара таладашье илалта шэрээгдээ» гэһэн ном бэлдээ.

Дайнда эрэлхэг габьяа харуулһан фронтовигууд тухай «Эхэ ороной түлөө дайнда» гэһэн дурсалганууд болон очеркнуудай ном уншагшадта һонирхогдохо байха. Тэрээн соо оруулагдаха нютагуудайнгаа фронтовигууд тухай материалнуудые эльгээхыень районуудай военкомуудта анкетэнүүдые ябуулаа бэлэйбди.

Гадна Буряад оронһоо тодорһон дайнай дүрбэн мэдээжэ баатар тухай номууд хэблэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Байгалһаа Витим хүрэтэр үргэлжэлһэн БАМ-ай Буряадай участогай барилгашадта зорюулжа, манай хэблэл 15 ном гарганхай юм. Ерэхэ жэлдэ манай журналистнуудай статья, очерк болон хөөрэлдөөнүүдһээ бүридүүлэгдэһэн ном хэблэгдэхэ. «Правда» газетын корреспондент В. Орловой, мүн журналист В. Чулиин баримтата очеркнууд тусхай согсолборинууд болгогдон хэблэгдэхээр хараалагдана.

Тэрэшэлэн промышленностиин болон хүдөө ажахын түрүүшүүл тухай серинүүдтэ брошюрануудые гаргадаг байнабди. Урда жэлнүүдтэ ажалай түрүүшүүл тухай тэдэ брошюрануудые гол түлэб журналистнууд бэшэдэг юм һэн. Харин ерэхэ жэлһээ захалжа, социалис мүрысөөндэ илагшадта өөһэдтэнь үгэ үгэдэг болохомнай. Тиихэдээ авторнуудынь хүдэлмэришэд, бригадирнууд, механизаторнууд болон малшад өөһэдөө болоно. Брошюрын гадар талада ажалдаа шалгарагшын портрет, ара таладань — тэрээн тухай мэдээсэл үгтэдэг байха. Эдэ бүгэдэ хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай болохо зэргэтэй. Тэрэшэлэн социалис мүрысөөнэй жэлэй дүнгөөр түрүү дүй дүршэл харуулһан ном анха түрүүшынхеэ хэблэлээр түсэблэнэбди. Тэрэмнай «Республикын Хүндэлэлэй самбар» гэһэн нэрэтэй байха.

Манай хэблэл «Буряад орондо саад эрхилэлгэ» гэһэн ном һаяшаг гаргаа һэн. Табан мянган хэһэгээр хэблэгдэһэн дурсагдагша ном магазин болон киоскнуудта ороһоор һара тухай саг соо наймаалагдашоо һэн. Энэ ушар хараадаа абан, өөрын саадтай, дачатай, огородтой ажалшадта зорюулжа «Огород таригшадта зүбшэл», «һуурин, хотонуудые ногоорүүлгэ» гэхэ мэтын номуудые гаргахаар бэлдэнэбди. Тэрэшэлэн түхэреэн жэл соо овощиин ургаса хураажа байхаар мэргэжэлтын аша туһатай дурадхалнуудые үгэһэн согсолбори ном олоной хэрэглэмжэ зорюулагдаха.

Республикын олониитэ уншагшадта ерэхэ жэлэймнай түсэбэй «Уран һайханай» болон «Үхибүүдэй» литературын хубинууд мүн лэ зорюулагдаха гээшэ. Уран зохёолой номууд манай түсэбтэ эгээн ехэ һуури эзэлдэг гэхэ гү, али жэл бүри дүшөөд янзын ном хэблэгдэдэг байна. Буряад, ород хэлэн дээрэ гаргагдаха тэдэ бүхы номуудые республикын Уран зохёолшодой холбооной правлени манда дурадхадаг юм. Уран зохёолшодой холбоон залуу авторнуудай зохёохы хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулжа, жэл бүри тэдэнэй түрүүшын номуудые хэблүүлхые оролдодог. Бидэшье энэ заншалыень арга соогоо дэмжэдэг гээшэбди. Ерэхэ жэлдэ манай уншагшад Агын автономито округой журналист, залуу поэт Баатар Шагдаровай зохёолнуудтай танилсаха. Энэ нүхэрэй шүлэгүүд Уран зохёолшодой холбоондо зүбшэгдөөд, хэблэгдэхээр зууршалагдаһан байна.

Уран зохёолшо Сергей Цырендоржиевай рассказуудай ном буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэхэ. Тиихэдэ журналист Цыдып Цырендоржиев мүн лэ рассказуудайнгаа номые хэблэлдэ дурадхаба. Түнхэнэй совхозой директорээр олон жэлдэ ажаллажа байдаг Владимир Сыренов сүлөө сагаа һамбаашалан, нютагайнгаа ажабайдалһаа һабагшатай зохёолнуудые бэшэжэ, хоёр тууже хэблүүлһэн юм. Мүнөө энэ нүхэрнай «Эрхүү голой эхиндэ» гэжэ шэнэ тууже бэшээ. Нүхэр В. Сыреновэй гурбан зохёолые нэгэ ном болгон хэблэхээр хараалнабди.

Буряадай арадай поэт Дамба Жалсараев, «Замай, сагай сууряанууд» гэһэн шүлэгүүдэйнгээ томо суглуулбари тушаанхай. Эндэнь поэдэй гансашье гушан табан жэл соо бэшэ, мүн һүүлэй үедэ бэшэһэн шэнэ шүлэгүүд оруулагданхай. Тэрэшэлэн кинорежиссер Барас Халзановай «Тоёон хадын хормойдо» гэһэн шүлэгүүдэй, журналист Булат Жанчиповай «Сагаан толон» гэжэ шүлэгүүд болон поэмын согсолборинууд хэблэгдэхэ.

Гадна ород хэлэн дээрэ Владимир Корнаковай туужанууд, Михаил Шихановай, Элбэг Манзаровай шүлэгүүдэй номууд хэблэгдэхээр хараалагдана.

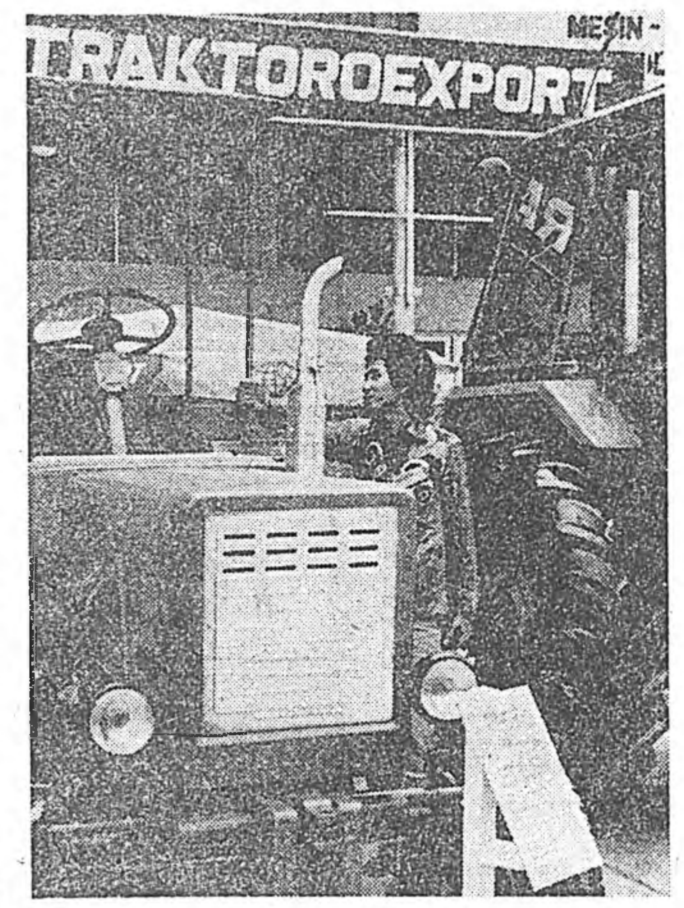
Томо хэмжээнэй уран зохёолой номууд — романууд литературада нэн түрүүн анхармаар, уншагшадай һонирхол татамаар зүйл болодог. Ерэхэ жэлдэ хэблэгдэхэ шэнэ томо захата бүтээлнүүдэй үгышье һаа, урда тээнь гаргагдаһан зохёолнууд һонирхолоо буурлуулдаггүй. Тиимэһээ хори гаран жэлэй саана уншагшадта хүргэгдэһэн Даша-Рабдан Батожабайн «Төөригдэһэн хуби заяан» гэжэ гайхамшагта зохёолые дахинаа хэблэхэ байнабди. Тэрэшэлэн Буряадай арадай уран зохёолшод Исай Калашниковай «Шуһата зэбүүн саг», Раиса Белоглазовагай «Мойһоной үнгэ», Михаил Жигжитовэй «Далай шадарай дайда» гэһэн зохёолнууд олон хэһэгүүдтэйгээр түбэй хэблэлдэ гаргагдажа, үе сагай шалгалтые амжалтатайгаар дабаһан байна. Тиимэһээ эдэ зохёолнуудые ерэхэ жэлдэ шэнээр хэблэжэ, олондо тарааха байнабди.

Бидэ жэл бүри ородой болон совет литературын агуу ехэ зохёолнуудые ород хэлэн дээрэ гуша мянга хүрэтэр хэһэгээр хэблэжэ байдагбди. Тиин ерэхэ жэлдэ агуу ехэ совет уран зохёолшо Михаил Шолоховой 80 наһанай ойдо «Шэнэ газар» гэжэ романиие Илалтын 40 жэлэй ойдо Александр Твардовскиин сэрэгшэ тухай «Василий Теркин» гэжэ номые хэблэхэ байнабди.

Ерэхэ жэлдэ бүхыдөө хэблэлэй мянга тухай хуудаһанай хэмжээтэй 123 янзын ном миллион шахуу хэһэгээр гаргагдаха. Коммунизм байгуулагша, алишье талаараа хүгжэнги шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай гаргаһан номууд аша туһатай үүргэеэ дүүргэхэ байха гэжэ хэблэлэй редакторнууд батаар этигэнэ.

Ю. БУДАЕВ,
Буряадай номой хэблэлэй ахамад редактор.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА



Индонезиин ниислэл—Джакарта хотодо «Агроиндустри-84» гэһэн уласхоорондын выставкэ үнгэргэгдэбэ. Эндэ табигдаһан хүдөө ажахын машинануудай дундаһаа совет орондо бүтээгдэһэн техникэ олондо һайшаагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Агроиндустри-84» гэһэн выставкын совет экспозици.

ТАСС-ай фотохронико.

СТОКГОЛЬМЫН КОНФЕРЕНЦИ

СТОКГОЛЬМ. Европодо этигэл найдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые хурааха хэмжээнүүдээр үнгэргэгдэжэ байһан Стокгольмын конференциин ээлжээтэ сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Совет делегациие хүтэлбэрилэгшэ, онсо даалгабаринуудай талаар элшэн сайд О. А. Гриневский заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна ракетэнүүдые тараан тодхолгоһоо уламжалан, Европодохи байдалай улам түгшүүрилтэй боложо байлгын оршон байдалда үнгэрнэ гэжэ тэмдэглээ. США болон НАТО-гай оронууд дайн дажарта эршэмтэйгээр бэлдэнэ, ядерна дай үүдхэхэ сэрэгэй доктринануудые бэелүүлхые эрмэлзэнэ. ФРГ-дэ үһөө хяһаа нэхэлгын хүсэнүүдэй толгойгоо үндылгэжэ, харата ябуулгануудаа эдэбхижүүлжэ байһан ушар Европодохи байдалда хангалтагүйгөөр нүлөөлнэ.

Европодохи бүхы политическэ байдалые үндэһөөрнь һайжаруулхын тула ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй тухай, сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй тухай договор баталха талаар Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай гаргаһан үүсхэлнүүд энэ сессиин гол анхарал татаһан байгаа гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые согсолходоо тэмдэглээ.

ДЭЛХЭЙН ОКЕАН ДАЛАЙЕ ШЭНЖЭЛХЭ

НЬЮ-ЙОРК. Далайн эрхэ тухай ООН-ой конвенциие бүхы гүрэнүүдэй наринаар, хэлбэрилшэгүйгөөр бэелүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн 31-дэхи сесси батална. 1982 ондо баталагдаһан уласхоорондын энэ хэлсээн дэлхэйн океан далайн айхабтар ехэ баялигуудые шэнжэлхэ хэрэгтэ бүхы оронуудай ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилхэ арга олгоно.

Баталан абаһан тогтоол соогоо Генеральна Ассамблей «конвенциин ниитэ нэгэн шэнжые хангахые», «тэрээндэ уршаг тойбо татаһан, тэрэнэй зорилгонуудта хохидол ушаруулһан ябуулгануудһаа арсахые» уряалба.

ИСПАНИИН СОЦИАЛИС ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИИН СЪЕЗД

МАДРИД. Испаниин хүтэлбэрилхы социалис хүдэлмэришэнэй партиин (ИСРП) XXX съезд хүдэлмэреэ эндэ эхилбэ. Партиин түрүүлэгшэ Рамон Рубиаль тэрэниие нээгээ. Мадридай мэр Энрике Тьерно Гальван делегадуудта хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Удаань ИСРП-гэй генеральна секретарь, Испаниин правительствын түрүүлэгшэ Фелипе Гонсалес үгэ хэлээ. ИСРП хадаа ороной гол зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха ори ганса парти болоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Гэхэтэй хамта һунгалтын урда тээхи программа дотороо социалистнууд бүхы юумэ бэелүүлжэ шадахагүй байна гэжэ правительствын толгойлогшо байһан Ф. Гонсалес мэдүүлбэ. Юундэб гэхэдэ, орон доторхи социально-экономическа байдалнай айхабтар хүндэ хүшэр байна.

Испаниин НАТО-гай гэшүүн байха тухай правительствын ямар хараа бодолтой байһан тухай асуудалаар Гонсалес мүртэй харюу үгэбэгүй.

Гадаадын оронуудай делегацинууд, тэрэ тоодо КПСС-эй делегаци съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

ШЭНЭ ПАРТИ БАЙГУУЛАГДАБА

РИМ. Италида шэнэ парти байгуулагдаа. Тэрэ Италиин «ногоонтоной» парти— Ногоон Европо (ИНЗЕ) гэжэ нэрлэгдээ. Оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалхын түлөө тэмсэдэг олон тоото бүлэгүүдые, экологуудай эмхинүүдые нэгэдүүлһэнэй ашаар тэрэ эмхидхэгдэн байгуулагдаһан байна.

Италиин «ногоонтон» ерэхэ жэлэй хабар үнгэргэгдэхэеэ байһан захиргаанай һунгалтада кандидадуудаа дэбжүүлхэ юм гэжэ партиин генеральна секретарь Николо Буццо тэрэнэй программые тайлбарилхадаа тэмдэглэбэ. Тэрэниие эмхидхэгшэдэй хэлэһэнэй ёһоор, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалхын, ажабайдалые һайжаруулхын түлөө тэмсэл хадаа шэнэ партиин гол зорилго болоно. Байгаалиие сахин хамгаалха уряа лозунгнуудһаа гадна, Италиин газар дээрэһээ ядерна буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ эрилтэ табиха байна. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын түлөө тэмсэлээ эдэбхижүүлхые хараална.

СОВЕТ-АМЕРИКАН ХАРИЛСААЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

НЬЮ-ЙОРК. Советскэ Союзай болон Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулга имагтал хоёр ороной бэшэ, харин бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусаха байна. ООН-ой дэргэдэхи «Ород номой клубта» болоһон совет, американ эрдэмтэдэй уулзалгада хабаадагшад иимэ һанал бодол хэлэһэн байгаа.

Американ-совет хани барисаанай национальна соведэй уряалаар совет олониитын түлөөлэгшэдтэй США соогуур аяншалгын программын үндэһөөр тэрэ үнгэргэгдэбэ. Делегациин гэшүүд Чикаго, Миннеаполис, Вашингтон болон ороной бусад хотонуудта хүрэһэн байгаа. Американ ниитын ажал ябуулагшадтай, аралжаа наймаалагшадтай, эрдэм ухаанай бүлэгоорхидэй түлөөлэгшэдтэй, залуушуултай уулзалгын үедэ ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, уласхоорондын байдалые һайжаруулха, СССР-эй ба США-гай хоорондохи үгээ ойлголсолгые үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ гэхэ мэтын мүнөө үеын гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлэгдэһэн байгаа.

ҺЭРИМЖЭТЭЙ БАЙХА УРЯА

ДЕЛИ. Гадаадын оронуудһаа дэмжэгдэдэг хархис этэгээдүүдэй харата ябуулганудые зайсуулан сарахын тула һэримжэеэ улам дээшэлүүлхыень Индиин премьер-министр Раджив Ганди энэдхэг арадые уряалба. Уттар-Прадеш штадай Лакхнау хотодо үнгэргэгдэһэн олоной хабаадалгатай митинг дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ, Пенджаб, Джамму ба Кашмир, Ассам штадуудта ороной хүн зондо эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулганудые «гадаадын тодорхой хүсэнүүд» дэмжэһэн байна гэжэ тэмдэглээ.

Национальна эб ээ таһалха, Индиин байдалые түгшүүрилтэй болгохо, тэрэниие һуларуулха гэжэ оролдожо байһан хархис дайсадай хорото ябуулгануудые энэдхэг арад зайсуулан сараха юм гээд найдажа байһанаа премьер-министр мэдүүлбэ. «Ороноймнай нэгэдэлдэ, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгада гадаадаһаа тохёолдуулагдаһан али бүхы хорото ябуулганудые манай орон тэсэжэ гараад шанга сохилто үгөө...»

ЭНЭРЭЙ СОНИН

ҮБЭЛЭЙ ҺАРАНУУДТА ЕХЭ ҺҮ ҺААНА

янгинама хүйтэндэшье Байгал- түмэр замай оршондохи Усть- йоной фермэнүүдтэ һү һаали улам Нёдондо жэлэйхитэй сасуулха- бүриһөө дунда зэргээр 600 ехэ һүн һаагдана.

градус хүрэтэр хүйтэрөөшье һаа, ндэ һаад болоногүй, — гэжэ «По- кий» совхозой мал ажалай ком- начальник А. Федотов ТАСС-ай ндентдэ хөөрэһэн байна. — Мал фермэнүүдые эртээнһээ заһаба- рилжа, дулаалһан, үбһэ тэжээл дууһыень фермэнүүдтэ зөөжэ, тэрэниие бэлэдхэлгые эмхидхэһэн байгаа. Энээнэй ашаар эдэ үдэрнүүдтэ малай ашаг шэмэ улам дээшэлнэ. БАМ-ай ашаглагшадай һуурин тосхондо һүн таһалгаряагүйгөөр асарагдана.

Эрхүүгэй областиин малшад шэмэрүүн хүйтэн үбэлые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, үнеэн бүхэнэй сүүдхэ бүриин һаали 200 граммаар ургаа.

(ТАСС).

МАЛШАДАЙ МАГТААЛДА ХҮРТЭБЭ

Ниитын малай үбэлжэлгын хүшэр харюусалгатай хапада малшадые соёлой талаар хангалга мүнөөдэрэймнай гол зорилго болоно. Тиимэһээ ниитын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, зохёохы ажалтан раионуудай малшадта айлшалжа, малаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха хэрэгтэнь уран шүлэг, дуугаараа, удхатай һонин хөөрөөгөөрөө өөһэдынгөө хубитые оруулалсана гээшэ.

Энэл зорилгоор республикын түрүүшын нэгэдэмэл декада Сэлэнгын, Зэдын, Прибайкалиин районуудта һаяхан үнгэргэгдэбэ. Зэдын райондо ошоһон агитбригада тухай тобшохоноор хэлэхэ болоо һаа иимэ: арадай уран бүтээлэй ба соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин республиканска научна методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэ Л. О. Норбоева, Буряадай АССР-эй габьяата уран зурааша И. Стариков, поэтессэ, Буряадай комсомолой шангай лауреат Г. Раднаева, ажаһуудалай талаар хангалгын министерствын дэргэдэхи «Бурятфото» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ Г. Москвитин гэгшэд тус бригадын бүридэлдэ ябаһаң байна. Энэ бүлэг Боргойч, Ториин совхозуудай һү һаалиин фермэ, гүүртэнүүдээр, хонидой отарануудаар ябажа, малшадтай хани халуун уулзалгануудые үнгэргөө. Ошоһон лэ газартаа Людмила Норбоева оронойнгоо, республикынгаа һониниие хөөрэжэ, уласхоорондын байдал тухай малшадай табиһан асуудалнуудта тодорхой харюунуудые үгөө. Буряад уран зурагай искусствын хүгжэлтын шатанууд тухай һонирхолтой хөөрөө Иннокентий Стариков дэлгэхэ зуураа, республикынгаа уран зураашадай мүнөөдэрэй зохёохы ажал, һүүлэй үеын выставкэнүүд тухай тобшохоноор хэлэжэ үгэнэ. Тиихэдэ Галина Раднаева республикынгаа шэнэ бүтээлнүүд тухай хөөрэжэ үгөөд, һүүлэй үедэ бэшэһэн шүлэгүүдээ нютагайнгаа зондо уншажа баярлуулаа. Харин Георгий Москвитин дүрэ зурагаа абхуулха дуратайшуултай хүдэлхэһөө гадна, районой түрүү малшадай фотонуудые буулгаха талаар олон захил абаһан байха юм.

А. ХАБТАГАЕВ.

соёлой һонин

БЭЛИГЭЭ ХАРУУЛАА

Республикын арадай уран бэлигэй театрай бүридэлдэ ороһон уран һайханай коллективүүд эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрээ эхилбэ. Тэдэнэр хотын соёлой ордон, байшангуудта хүрэжэ, хүдэлмэришэдтэ хэдэн концерт, наада харуулаа. Мүн лэ хүдөө нютагуудааршье ябажа эхилбэ. Жэшээлхэдэ, Буряадай комсомолой шангай лауреат, Зүүн зүгэй арадуудай хатарай «Лотос» ансамблиин коллектив Загарай тосхондо һаяхан наада табяа.

Декабриин 15-да П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо арадай уран бэлигэй театр ээлжээтэ концертээ харуулба. Энэ удаа концертдэ ЛВРЗ-гэй соёлой ордонгой эрэшүүлэй арадай хоор, РНМЦ-гэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн бальна хатарай «Туяана» гэжэ арадай ансамбль хабаадаба.

И. ЦЫБЕНОВА,
РНМЦ-гэй ахалагша методист.

ҮХИБҮҮДТЭЙ УУЛЗАЛГА

Республикын 1-дэхи интернат-һургуулида Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һонирхолтой уулзалга һаяхан болобо. Композитор, СССР-эй арадай артист, М. Глинкын нэрэмжэтэ РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, Буряадай композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Б. Б. Ямпилов, уран зураашад—Буряадай АССР-эй уран зураашадай холбооной гэшүүн Э. Э. Аюшеев, Д. К. Никоров, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн директор Р. Б. Цыденова, мүн энэ музейн экскурсинүүдые эмхидхэгшэ К. К. Бардаханова гэгшэд энэ уулзалгада хабаадалсаа. Айлшад өөһэдынгөө хэжэ байһан ажал, саашанхи түсэбүүд тухайгаа хөөрөө, мүн энэ һургуулиин дэргэдэхи искусствын 8-дахи һургуулиин хүгжэмэй болон уран зурагай классуудай үхибүүдтэй танилсаа.

Энэ уулзалгада М. Глинкын нэрэмжэтэ дуушадай Бүхэсоюзна конкурсын лауреат В. Бальжинимаев, «Вердиин аялганууд» гэжэ дуушадай уласхоорондын конкурсын лауреат Г. Шойдагбаева, дуунуудай Бүхэроссин конкурсын лауреат Б. Бороев, дуушан С. Дашицыренова, театрай концертмейстер А. Архипова гэгшэд хабаадалсажа, Бау Ямпиловай найруулан зохёоһон буряад дуунуудые, опероһоо хэһэгүүдые болон романснуудые гүйсэдхэхэдөө, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

В. ГУНЗЫНОВ.

ШЭМЭГЛЭЛЭЙ ВЫСТАВКЭ

КПСС-эй Буряадай обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшан соо театральна уран шэмэглэлэй искусствын выставкэ һаяшаг дэлгээгдэһэн юм. Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй театрнуудай бүхэроссин гастрольно зүблөөнэй Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэһэнтэй дашарамдуулан, тус выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

РСФСР-эй арадай уран зурааша А. И. Тимин, Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша М. Е. Шестакова, республикын габьяата уран зурааша Н. А. Быстров гэхэ мэтын аха захатанһаа эхилээд, түрүүшынгээ зүжэгүүдые шэмэглэжэ байһан залуу бэлигтэн хүрэтэрөө бүтээлнүүдээ эндэ табиба.

Театральна уран зураашад В. Бройко, В. Тевелев, Е. Будажапова, гол мэргэжэлэйнгээ хажуугаар станково уран зурагай жанрта амжалтатай хүдэлжэ байһан А. Цыбикова гэгшэдэй бүтээлнүүд ехэ һонирхолтой байгаа.

Б. ДОРЖИЕВА.

УРАШУУЛАЙ ЗЭРГЭ ОЛОШОРОО

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн залнууд соо Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан зураг зураха дуратайшуулай, арадай урашуулай ээлжээтэ выставкэ нээгдэнхэй.

Шэнээр эмхидхэгдэһэн выставкые арадай уран бэлигтэнэй хэһэн бүтээлнүүд нээнэ. Янза бүриин хибэсүүд, һиилэгдэһэн модон, гараар нэхэгдэһэн макраме, салфеткэ, шаажан нааданхай гэхэ мэтын зүйлнүүд арадай урашуулай бэлиг, шадабариие харууһалхаһаа гадна, тэдэнэй оршон тойронхи дэлхэйдэ хандалга, эрмэлзээл болон ухаан бодол тухай хөөрэнэ. Хойто-Байгалай районой госпромхозой гарай бэлэгүүдэй цехэй мастер В. Н. Шелковниковой арһаар оёһон хибэсүүд харагшадай һайшаалда хүрэнэ. Ангай арһаар урладаг ёһо заншалнуудые тэрэ бэрхээр хэрэглэнэ. Илангаяа байгаалиие зураглаһан «Кандаканай нуурнууд», «Үбэл» хибэсүүдтэ ангай арһанай үнгэ зүһые зохидоор тааруулжа шадаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ Гусиноозерскын ГРЭС-эй электрослесарь В. Торгашина, Зэдын районой Петропавловка һууринһаа А. И. Григорьева, Хориин районой Георгиевка тосхонһоо тогоошон Т. А. Лужникова гэгшэдэй бүдөөр зүйжэ хэһэн үнгын будагуудай хибэсүүд һонирхолтой. Модоной онсо илгаае оложо урладаг модо һиилэгшэдэй шадабари, оролдолгые сэгнэхээр байна. Сэлэнгын районой Тохой нютагай модошо дархан Д. Г. Санжицыбиков «Эб найрамдал Ажал. Зохёон байгуулга» гэһэн панно, «Абарга могой» бүтээхэдээ, модонойнгоо һайн талануудые шадамараар хэрэглэнэ. А. П. Санжиевай (Бэшүүр) «Ургашан», С. И. Степановай (Онохой) «Басаган», «Үһанда оймоод» гэһэн бүтээлнүүд үнгэ нугалбариин, түхэл янзын талаар ехэ һонирхолтой.

Хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ Т. Н. Колеснигэй (Гусиноозерск) шабараар бүтээһэн зүйлнүүд үнгэ будагуудаараа һайндэрэй оршом байгуулна. Энэ шадабаряа хүүгэдтэ дамжуулдаг байһыень һайшаамаар.

Сибириин арадуудай ажаһуудалай эд хэрэгсэлнүүд—үйһэн түйсэнүүдые, бургааһаар гүрэһэн лонхонуудые Сэлэнгын районой Дунда Бүхэн нютагай жолоошон Н. А. Карпов харагшадта дурадхана. Тэрэ түйсэнүүдые угалзатуулан урладаг шадабаряа Дима, Миша ашанартаа дамжуулжа байнхай. Энэ выставкэдэ үбгэн абын, аша хүбүүдэй «Шэхэрэй табаг», «Хилээмэнэй табаг», «Түйсэ» гэхэ мэтэ бүтээлнүүд табигданхай.

Уран зурагууд болон графическа бүтээлнүүдэй залнууд мүн лэ һонирхолтой байна. Эдэ бүтээлнүүд янза бүриин темэдэ зорюулагданхай. Улаан Үдэ хотын зураг зураха дуратайшуудай клубай гэшүүд А. В. Поляковой, М. Д. Донскойн, С. И. Пашковой, сэрэгшэн В. А. Полостяковой, Захааминай районой Михайловка тосхонһоо Ц. Ц. Найдаковой пейзажнууд яһала зохидоор бүтээгдээ гэжэ тэмдэглэмээр. Графическа бүтээлнүүд сооһоо Ц-И. О. Очировой (Могсохон һуурин) зурагууд харагшадай халуун анхарал татана. Хуушанай буряад уран зурагай ёһо заншалнуудые сахижа, Л. Д. Доржиев (Улаан-Үдэ) һонирхолтой бүтээлнүүдые дурадхаа.

Зураг зураха дуратайшуулай, арадай уран бэлигтэнэй ээлжээтэ выставкэ арадай урашуулай уран бэлигэй ургаһые үшөө дахин гэршэлбэ.

С. ОЧИРОВА,
музейн научна хүдэлмэрилэгшэ.

ЭДИР АКТЁРНУУД АЙЛШАЛНА

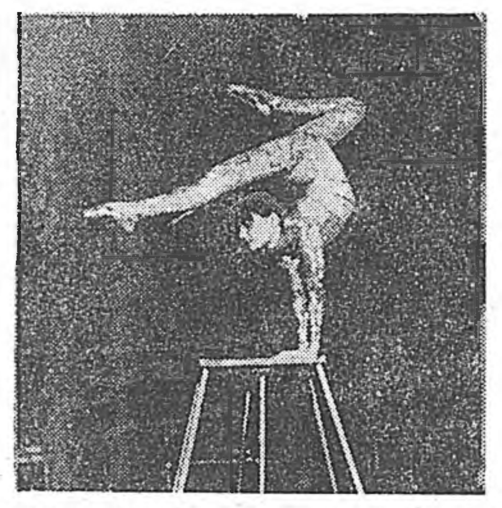
Гусиноозерск хотын «Шахтёр» гэжэ соёлой байшангай дэргэдэ хүүгэдэй кукольна театр эмхидхэгдэһээр үнинэй юм. Арадай гэһэн үндэр нэрэ зэргэтэй тус коллективэй амжалта түгэсөөр, таһалгаряагүй хүдэлхэ хэрэгтэ Лидия Михайловна Волченкова һанаа сэдьхэлээ дууһыень зорюулдаг. Мүнөө тэдэнэр һонирхолтой шэнэ бүтээлнүүдэйнгээ нэгые — А. Крыловой «Басагадтаа һургаал» («Урок дочкам») гэһэн зүжэгые асаржа, ниислэл хотынгоо багашуулда харууһахаяа байна. Үглөөдэр, авиазаводой «Рассвет» соёлой байшан соо түрүүшын зүжэг үгтэхэ юм. Гадна Улаан-Үдын 18-дахи дунда һургуулиин бага классуудай һурагшадта Л. Успенскиин «Гайхалтайхан Гиппопотам» гэжэ онтохон-зүжэг харуулагдаа.

Эдир актёрнуудай зүжэгүүдэй улаан-үдынхидтэ һайшаагдахань лабтай. Арадай коллективүүдэй республиканска конкурснуудта энэ театр лауреадай нэрэ зэргэдэ оло дахин дэмы хүртэдэггүй ха юм.

В. НИКОЛАЕВА,
арадай уран бүтээлэй ба соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин республиканска научно-методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэ.

Республикымнай хүдөөгэй нютагуудаар «Москонцертын» бүлэг артистнууд эдэ үдэрнүүдтэ айлшалжа байнхай. Хүгжэм, дуунда дуратайшуулда мэдээжэ болоһон бэлигтэйшүүл — эстрадын артистнуудай уласхоорондын болон бүхэроссин конкурснуудай лауреат В. Марков, эстрадын артистнуудай бүхэроссин конкурсдо илаһан В. Плохов, Г. Фролова гэгшэд концертдэ хабаадана. Тиихэдэ Б. Подгорновой гүйсэдхэһэн эстрадна хатарнууд, А. Смирновагай акробатическа этюдүүд, И. Сорокинагай хангюурдаһан дуунууд харагшадай һайшаалда хүртэнэ.

Петропавловкын соёлой ордон соо тэдэнэй концертын үедэ манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан зурагууд дээрэ 1. А. Смирнова. 2. Г. Фролова, В. Плохов гэгшэдые харанат.





ХҮНДЭЕЭ БУУРАЖА БАЙНАГҮЙ ААБЗА?

ВЛКСМ-эй обкомой шанда хүртэхын түлөө залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо үнгэргэгдэбэ. Агуу ехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа, энэ жэлдэ үнгэргэгдэһэн заншалта мүрысөөндэ 12 командын, тэрэ тоодо Яхадай АССР-эй 80 гаран залуу барилдаашад хабаадаһан байгаа.

Энэ заншалта мүрысөөн бэлигтэй бэрхэ барилдаашадые дэмжэжэ абаха залуу халаанине һурган хүмүүжүүлгын ехэ харалга боложо үнгэрдэг байһан юм. Урдандаа манай республикын бүхы шахуу районуудай, мүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хэдэн область, хизаар ба автономито республикын суглуулагдамал командануудай хабаадалгатайгаар үнгэрдэг һэн. Гэбэшье он жэлэй үнгэрхэ тума энэ заншалта мүрысөөнэй хүндэеэ бууража, үсөөн спортсменүүдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг боложо байһаниинь тоншье хангалтагүй. Тус мүрысөөнэй нэрэ хүндые һэргээжэ, олоной хабаадалгатайгаар үнгэргэхын түлөө эмхидхэгшэд — нэн түрүүн ВЛКСМ-эй обком, физкультура болон спортын республиканска комитет ехэ оролдолго гаргаха ёһотой гэжэ һанагдана. Угайдхада, харагшадшье үсөөн байшоо. Ушарынь гэхэдэ, тэрээн тухай соносхолнууд мүрысөөнэй урда үдэр лэ үйлсэ гудамжануудта үлгэгдэһэн байгаа...

Сэхыень хэлэхэдэ, заншалта нааданда хабаадагшад һайн һорилго бэлэдхэлтэй байжа, гоё һайханаар барилдан, спортдо дуратайшуулые баясуулаа гээд тэмдэглэлтэй.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ Яруунын районой Эгэтын-Адагай дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Амгалан Жамбалов бар хүсэтэй, яһала һайн арга дүрэтэй байһанаа харуулжа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ. Энэнь залуу барилдаашанай ехэ амжалта гээшэ. Түгэсхэлэй уулзалгануудта тэрэ Арсалан Дашинимаев (Зэдын район), Михаил Самойлов (Яхадай АССР) гэгшэдые шүүбэ.

Удаадахи шэгнүүртэ Советскэ районой түлөөлэгшэд А. Батуев А. Матюнов хоёр түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараһан байгаа. «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Андрей Матюнов илажа гараха ёһотой гэжэ сугларагшад һанаа һэн. Гэбэшье Анатолий Батуев түрүүшын секундаһаа эдэбхитэйгээр добтолжо, 6 : 4 тоотойгоор диилээ.

57 килограмм. Спортын мастерта кандидат Түмэн Жаргалов (Октябрьска район), эдиршүүлэй дундаһаа СССР-эй суглуулагдамал командада кандидадаар абтанхай. Бүхы уулзалгануудтаа илалта түйлажа, тэрэ түгэсхэлэй нааданда спортын мастер Виктор Монсоновтой (Улаан-Үдын район) барилдахадаа, бар хүсөөрөө булигдажа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байгаа. Сэхыень хэлэхэдэ, Түмэн дээгүүр шэгнүүртэ орожо мүрысөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Буряадай багшанарай институдай студент Альберт Шарапов (Улаан-Үдын район) барилдаашан гэжэ һанахааршье бэшэ, үндэр нарихан бэетэй хүбүүн юм. Зүгөөр барилдаанай хибэс дээрэ гарахадаа, һанаа заяанда ороогүй арга дүрэ хэрэглэжэ, хэдэн илалта түйлаад, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаа. Һүүлшын уулзалгада тэрэ Баяр Хамагаевтай (Түнхэн) туралдахадаашье, 11 : 4 тоотойгоор шүүжэ ябатараа, һэримжээ алдаад, диилдэшэһэн байна. Энэ урагшагүйдэлгэһөө тэрэ һургаал абаха бээз гэжэ һанагдана.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Г. Шагдуржапов (Советскэ район) — А. Бабуевые (Мухар-Шэбэр), С. Хамаев (Железнодорожно район) — А. Ангановые (Советскэ район), Е. Татарников (Советскэ район) — А. Елбаскиниие (Октябрьска район), А. Захряпин (Түнхэн)—О. Сычевые (Советскэ район) илажа, Буряадай АССР-эй чемпионууд болобо. Тиихэдэ Д. Цыденов (Зэдэ), Г. Дабаев (Мухар-Шэбэр), А. Пестерев, Н. Бровкин (хоюулаа Железнодорожно районһоо), А. Сенатов (Якутск) болон бусад бар хүсэтэй, онсо өөрын арга дүрэтэй барилдаашад боложо ябаһанаа харуулаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Советскэ районой суглуулагдамал команда илалта түйлажа, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын кубогаар, I шатын дипломоор шагнагдаба. Улаан-Үдын районой түлөөлэгшэд—хоёрдохи, Железнодорожно районой спортсменүүд гурбадахи һууринуудые эзэлээ. Түнхэнэй, Октябрьска болон Зэдын районуудай командануд эрхим зургаанай тоодо ороһон байха юм. Улаан-Үдын районой барилдаашад (ахалагша тренерынь спортын мастер М. Л. Балдаев) хүдөөгэй районуудай дундаһаа шалгаржа, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын кубогта мүн лэ хүртэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЫН ҺОНИН

Дундуур болон холын зайда урилдалгаар СССР-эй суглуулагдамал команда эдэ үдэрнүүдтэ Ялта хотодо һуралсал һорилго хэжэ байна. Суглуулагдамал командын гэшүүд хүнгэн атлетикын үбэлэй ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ, тусхайлбал, мартын эхеэр Афинада үнгэргэгдэхэ Европын үбэлэй чемпионадта, хүнгэн атлетикын урилдаагаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мартын һүүл багта Лиссабондо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ бэлдэжэ байна.

Манай республикын мэдээжэ атледүүд—уласхоорондын классай спортын мастернууд Татьяна Позднякова, Павел Яковлев, Александр Костецкий, спортын мастер Геннадий Темников гэгшэд ороной суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороно. Декабриин 23 болотор үргэлжэлхэ һуралсал һорилгодо РСФСР-эй габьяата тренер В. Д. Домнин хабаадалсана.

Бүхэроссин болон бүхэсоюзна үбэлэй мүрысөөнүүдтэ, тэрэ тоодо СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө үбэлэй мүрысөөндэ, хабаадаха зорилготойгоор «Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй Олимпиадада бэлэдхэлэй түбэй атледүүд, ЛВРЗ-гэй спортклубай түлөөлэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Кисловодск хотодо һорилго бэлэдхэл гарана.

Республиканска болон бүхэроссин мүрысөөнүүдтэ илагшад, шанда хүртэгшэд спортын мастернууд Ирина Зайцева, Татьяна Гуринова, спортын мастерта кандидадууд Владимир Шевляков, Сергей Журавлев, Сергей Маслов, Олег Газизов, Светлана Мансурова гэгшэд тиишэ ошонхой.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

Спорт

ТОБШОХОНООР...

ГТО. Байгша ондо Улаан-Үдын авиационно заводой цехүүд болон таһагуудта ГТО-гой комплексые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэнэй түлөө харалга-конкурсын дүнгүүд «Забайкалец» гэжэ спортклубта үнгэргэгдэһэн спортын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ согсологдобо.

Заводой бүхы цехүүдэй, таһагуудай физкультурын коллективүүд харалга-конкурсдо хабаадаһан байгаа. Дүнгүүдые согсолходо, Виктор Семенович Сизыхэй начальнигаар хүдэлдэг агрегатна цехэй физкультурын коллектив түрүү һуури эзэлжэ, спортклубай вымпелээр, дурасхаалта бэлэгээр шагнагдаа.

* * *

Энэ жэлдэ авиационно заводто ниитэ-физкультурна ба спортын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэнэй түлөө харалга-конкурсын дүнгүүд согсологдобо. Цехүүдэй, таһагуудай физкультурын болон комсомолой организацинууд тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Предприятиин хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай дунда эмхидхэлэй, ниитэ-физкультурна болон спортын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха гээшэ энэ харалга-конкурсын гол зорилго болоһон байна. Илажа гарахын тула физкультурнигуудайнгаа тоое олошоруулха, улам олон спортсменүүдые бэлдэхэ, дээгүүр разрядтай спортсменүүдые һурган һорихо, үбэлэй болон зунай спартакиадануудта һайнаар хабаадаха, физическэ культура болон спортые олоной дунда дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ, ГТО-гой шэнэ комплексын нормативуудые тушааха гээшэ предприяти дотор физическэ культура болон спортые хүгжөөхэ талаар абтаһан социалис уялгануудай гол зорилгонууд болоно.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр клапаново-шаблонно цехэй (цехэй начальнигынь Г. А. Андреев) физкультурын коллектив илалта түйлаһан байна. Механическа цехэй, механическа таһагай түлөөлэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

БАРИЛДААН. Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һурагшадай үбэлэй амаралтын үдэртэ Черкеск хотодо үнгэргэгдэхэ юм. Эдэ үдэрнүүдтэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй бүхэроссин суглуулагдамал команда Ставрополиин хизаарай Теберда хотодо һуралсал һорилго хэжэ байна.

РСФСР-эй габьяата тренер Федор Махутовай һурган һоридог «Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй барилдаашад командын бүридэлдэ ороно. 3-дахи техническэ училищи дүүргэгшэд Андрей Пестерев, Степан Хамаев, техническэ мэргэжэлэй 7-дохи училищиин һурагша Түмэн Жаргалов, багшанарай институдай студент Виктор Монсонов, техническэ мэргэжэлэй 15-дахи училищиин һурагша Герман Фетисов, 6-дахи интернат һургуулиин һурагша Николай Бровкин гэгшэд Россоведэй нэрэ хүндые хамгаалха юм.

Б. МИРОМАНОВ.

ДОРЖО СУЛЬТИМОВ

ТОДХОРТО ТУЛАМ

Шог рассказ

(Түгэсхэл. Эхининь декабриин 20-ной номерто).

Һанагдаагүй байдалда ороһон үнөөхи хүнэйнгөө юунэйшье болоһые ойлгожо ядан, абаха болихоёо гайхажа, үг-маг тээлмэрдэшоод байхада, Пунсэг сэдьхэлэйнь байдалые дары ойлгожо:

— Ахатанаа хүндэлжэ, гомодхоонгүй абажа хайрлыт даа! —гэжэ уяран һагад нэмэбэ.

— Үгы, энэ ямар ушаа дээрэһээ иимэ бэлэгтэ хүртэхэ баатай болоно гээшэбиб? Ойлгуулжа хэлэжэ үгыт! — гэжэ машина хубаадаг хүн гайхаһан хэбээрээ асууба.

— Ушар юуб гэхэдэ, сэхыень хэлэхэдэ, иимэ байна гээшэ. Би болбол хадаа Халзанай Пунсэг гэдэг, хара багаһаа хойшо хони мал дахажа, өөдөө болоһон хонишон хүн гээшэб. Хэрэгни гэхэдэ, өөрынгөө машинада ерээб!— гэхэ зуураа:

— Харагты, энэ саарһануудни байна. Хуулиин ёһоор түлэгдэһэн, тамгалуулһан. Тиигээд, намдаа, ахатандаа эгээл һайхан үнгэтэйень, эгээл хүсэтэй мотоортойень заажа үгыт даа, али өөрөө шэлээ һаамни, яаха юм? — гэжэ асуунгяар «ахатан» нэмэбэ.

— Һа-һа-һаа, ахатан, энэ... Тамни иимэ хэрэгтэй байгаа хүмта? Һа-һа-һа!—машина хубаадаг хүн энеэдэһээ барижа ядан байба ха.

«Энэмни юундэ инеэдэтэй энеэбэ гээшэб? Аа? Энэмни иигэжэ баярладаг хүн байжа болоо байна! Теэд яагаа жаа юумэн дээрэһээ хүхишэбэб?» — гэжэ хажуудань зогсоһон Пунсэг гайхан байба.

— Ямар амитаниинь орожо ерээд, ямархан арга мэхэдээ хабшуулханаа гээшэб— гэжэ гайхажа байбалби. Тиихэдээ тамнай машинада хэрэгтэй хүмта? Машинада хэрэгтэй, хэрэгтэй...

«Энэмни юундэ хэрэгтэй, хэрэгтэй гээд һалахаа болишобоб! Энэшни дабхар удхатайгаар энэ үгэ дабтана гээшэ аабза. Коньяк, яблоконуудта дан бэлээр баярлаха гэжэ һанахаар байгаагүйл һэн. Иимэл һэн! Яагаа бэрхэ мяха асараа гээшэбиб!!!» — гэжэ Пунсэг зосоогоо баярлаад:

— Намайе халта эндэхэнээ хүлеэгты! Би энэ дороо!— гээд газаашаа үүдэн тээшэ шэглэбэ. Түргэн гэгшээр гэшхүүр дээрэ гаража, тугаар һая орхиһон туламтай мяхаяа абаха гэн гэһээнь тэрэнь мүр улагүй үгы болошоһон байба.

— Һэ! Ямар амитаниинь хэдыдээ үрдижэ абашаба гээшэб?! — гэжэ ехэ гайхан хараашалба. Шэнэхэн туламдань адлихан юумэ дүтэ наашашье харагдабагүй.

— Тьфу даһаа газари! Хайран эрье хонинойми тарган мяхан иигээд лэ хии һалашаба гэшэ гү? Халагни, халаг! Хүдөөдэ байһан мэтэ, юундэ газаа орхёод, гэртэ оронаһэнбиб?! Арай гэжэ арга мүрыень оложо байн гэпээ, юун гэһэн урагшагүй тодхорто дайруулба гээшэбиб?! — гэжэ халаглан байтарнь, баазын хашаагай углуу багта. Нэгэ амитанай аймшагтай муухайгаар эрхирхэнь дуулдашаба.

— Энэмни юун бэ? — гэжэ Пунсэгэй маряаһаар углуу тойрожо геран гэһээнь, томохон үүлтэрэй хара нохой тарган мяханай үнэр абаһан, шэнэхэн туламтайнь ана-мана носолдожо байба. Ухаа мэдээгүй хажуудань гүйжэ ошоһон Пунсэгэй·

— Хара золиг! Цыть гэнэм! Цыть! — гэжэ аһан шадалаараа зандархадань, нохой сожоошье татангүй туламыень урижал байба

— Ямар муухай нэтэрүү амитан бэ! — гэжэ Пунсэг хажуудань хэбтэһэн хабтагайн хухархайгаар далгашан үлдэбэ. Тэрэнь халта саашаа болоһон аад, сухалтайгаар аржаганаад туламайнь нэгэ үзүүрһээ аһалдаад саашань шэрэжэ захалба.

—Золигшни, яажа байна гээшэб?! — гээд, Пунсэг туламайнгаа нүгөө тээһээнь аһан шадалаараа аһалдашаба. Нохойнь бэлэ һаяар табиха хэбэргүй, хурса һоёонуудаа мяхатай туламдань багса шаанхай жүдхэжэл-жүдхэжэл байба. Мүхөөгөө үгтэхэгүй гэжэ Пунсэгэй биигүй хүсөөрөө угзаржа байтарнь, муу ёрото нохойнь гэнтэ гиинаад, һүүлээ хабшан холодошобо. Гэдэргээ эрьежэ Пунсэгэй харан гэһээ зорюута бэлдэһэн гэхээр ута шиидам бариһан үнөөхи хүниинь ерэшэнхэй.

— Танай үни үгы болошоходотнай, иимэрхүүл юумэ болобо ха гэжэ тухайлаа һэм. Эндэмнай түбһэн хүнһөө айхаяа болиһон иимэ нохой бии агша. Иигээд лэ, тан мэтын зон амта танюулжархёо юм агша гү? Эндэһээмнай һалахаа болинхой. Танай үшөө зол болобо гээшэ, зарим нэгэн һула һалагша. Баригты энэ сүүмхэеэ. Тиигээд орожо, машинаяа абагты —гэбэ.

— Машинаяа абагты? Хайшан гээд? Иигээд миин гү? Үгы, дүүтэн, иигээд миин абажа байханъ яагаа аягүй юм. Энээхэниие мниш абажа хэшээгыт, туламай һайгаар бэтэн зандаа үлөө, тарган мяхан! — гээд Пунсэг Доробоевич туламаа хаһан дүтэлүүлбэ.

— Та машиныгаа түлэнхэй бэээт?

Түлэнхэй, теэд...

— Түлэһэн аад, юуен абахада аягүй гэнэбта? Ошоод абаха юм һаа. Үгы һаатнай, энэ «Жинай» ондоо хүндэ үгэхэб! Тан мэтын зон хүлеэжэ байна! — гэжэ машина хубаадаг хүн зандаа.

Үнэтэ эдтэеэ зэргэлжэ гаад, хэн алдаха дуратайшаб. Пунсэг тодхортомаа хүүесэ шэрээд, хорёо руу гүйдэлөөрөө шоо һэн.

Тэрэ үдэртөө Пунсэг Доробоевич «Жигулигаа» еньшье абаа, теэд ганцахан нэгэ юумэ ойлгожо ядаа. Машина хубаадаг хүн тарган эрьеымни мяхые абабо гээшэб гэжэ ойлгожо ядаа.

Һүүлдэ, бури хэдэн жэл үнгэрһэн хойно тэрэ наая «угаажа» ябахадаа тынгөө ханинарта:

— Нүхэд, мүнөөмнайнуудай бэлэхэнэзэр байна, үгэхөө болижо байгаа байна... Али баярлуулхаа дахаа болёо хүн гүб? Саг ондоо болошоо юм гэжэ гайхалаа хубаадаг ябаа һэн гэлсэдэг.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ. ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам.редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов —2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81 корректорская — 2-33-61, выпускающие—2-35-95 объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина, 35. Н-04710. Заказ № 302. Индекс 04649.